

PANEVĖŽIO RAJONO SAVIVALDYBĖS VIEŠOJI BIBLIOTEKA

BIBLIOTEKOS 2015 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

Turiny

I. BENDROJI DALIS	3
I.I. Bibliotekų prieinamumas.....	4
Nestacionarinis aptarnavimas	4
Struktūros tobulinimas ir pokyčiai savivaldybės viešojoje bibliotekoje	4
II. FONDO FORMAVIMAS	5
Fondo būklė	5
Aprūpinimas dokumentais.....	6
Dokumentų nurašymas	13
Fondo panaudojimas.....	13
III. VARTOTOJŲ APTARNAVIMAS	15
Vartotojų telkimas	15
Vartotojų skaičius	15
Vartotojų sudėties pokyčiai	16
Lankomumas.....	17
Išduotis	17
Vartotojų orientavimas ir apmokymas.....	22
TBS. TBS problemos. Neigiami atsakymai	23
Renginiai.....	24
Mokamos paslaugos	26
IV. DARBAS SU SKAITYTOJ AIS VAIKAIS	27
Skaitytojų telkimas	27
Skaitytojų vaikų aptarnavimas	28
Apsilankymų skaičius.....	28
Lankomumas	29
Išduotis	29
Renginiai vaikams.....	31
V. Informacijos ir kraštotyros veikla.....	33
LIBIS PĮ diegimas	33
Informacinis fondas	34
Bibliografinis informacinis vartotojų aptarnavimas	35
Internetas	36
Elektroninės bibliotekų paslaugos.....	37
Kraštotyros veikla	40
VI. METODINĖ VEIKLA.....	41
Įvaizdžio formavimas ir ryšiai su visuomene	43
Projektų rengimas. Mokslinio tyrimo darbas.....	43
VII. PERSONALAS.....	45
VIII. Materialinė bazė.....	47
Inventoriaus būklė.....	47
IX. Finansavimas	49
IŠVADOS	50

I. BENDROJI DALIS

2015-aisiais metais Panevėžio rajono savivaldybės viešoji biblioteka didelį dėmesį skyrė rajono gyventojų informacinei šviečiamajai veiklai.

Rajono bibliotekose surengta per 1000 įvairaus pobūdžio renginių: vyko gyventojų kompiuterinių įgūdžių tobulinimo mokymai, gyventojų pajamų deklaravimo konsultacijos (kartu su VMI), susitikimai su rašytojais, visuomenės veikėjais, literatais, edukaciniai renginiai.

- Finansuoti bibliotekos darbuotojų parengti 8 projektai, skirti gyventojų sveikatinimo, socializacijos, kūrybinio laisvalaikio skatinimui. Ypač didelis dėmesys buvo skirtas Bibliotekos pažangai 2 skelbtam konkursui projektams parengti:
  - Bibliotekos parengtam bendradarbiavimą tarp kartų ir bendruomenės narių informacinių gebėjimų stiprinimą skatinančiam projektui „Štai koks mano kaimas“ finansavimas buvo skirtas.
  - Dar vienas iššūkis bibliotekai: Jaunimo garantijų iniciatyvos įgyvendinimo projektas „Atrask save“ kuris truks iki 2018 m. ir yra orientuotas į nedirbančio, nesimokančio jaunimo skaičiaus rajone sumažinimą, įgyvendinant ankstyvosios intervencijos ir aktyvumo skatinimo priemones.
- Panevėžio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos komanda, dalyvaudama VII –ajame Aukštaitijos bibliotekininkų kultūros ir sporto sąskrydyje, pelnė pirmąją vietą.
- Kasmetinėje rajono bibliotekininkų šventėje „Ištikimi knygai“ paskelbta – Metų bibliotekininko nominacija. Ją pelnė Smilgių bibliotekos vyresnysis bibliotekininkas Eduardas Vaičius.
- Įteikta 27- oji Gabrielės Petkevičaitės – Bitės literatūrinė premija Petruilioniui už knygą „Metai Tamsčiuko atokaitoje“. Premijos teikimo šventė tradiciškai vyko Puziniškyje, Gabrielės Petkevičaitės-Bitės gimtajame dvarelyje.
- Jau šeštąjį kartą Panevėžio rajono savivaldybės viešoji biblioteka visuomenei pristatė Puziniško muziejų, Gabrielės Petkevičaitės - Bitės gimtinę, tradiciniu renginiu „Vakarojimai Puziniško dvarelyje“. Teatralizuotoje šventėje buvo paminėtas rašytojos Žemaitės 170-metis bei etnografiniai Panevėžio krašto ypatumai.
- Bibliotekoje atnaujinta pilietinio visuomenės instituto „CIVITAS“ veikla – bibliotekoje lankėsi lektoriai D. Puslys, dr. Kęstutis K. Girnius, dr. S. Daugirdaitė – diskutuota aktualiais tarptautinių santykių bei vidaus politikos, literatūros klausimais.
- Tęsiama literatų klubo „Polėkis veikla“. Bibliotekos suburtas kuriančių Panevėžio rajono žmonių klubas sparčiai plečiasi, pasipildydamas naujais nariais. Vyksta susitikimai su kitų rajonų ir miestų literatais, menininkų kūrybinėmis organizacijomis. Literatų susitikimas „Kūrybos pašaukti“, skirtas Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos dienai vyko Juozo Tumo-Vaižganto ir knygnešių muziejuje Ustronėje. Į šventę atvyko Kėdainių literatų ir menininkų sambūris „Vaivorykštės tiltai“, Kupiškio rajono literatų klubas „Lėvens balsai“.
- Biblioteka, būdama jaunimo informavimo tinklo „Eurodesk“ dalyve, tęsia veiklą Panevėžio rajone. Šią veiklą vykdo koordinatore Panevėžio regione – Raguvos bibliotekos vyresnioji bibliotekininkė Vida Gailiušytė. Panevėžio krašto jaunimui buvo organizuoti susitikimai, pristatant įvairias mokslo bei įsidarbinimo galimybes.
- Vykdydama projektą „Savanoriai Panevėžyje“, biblioteka jau penktą kartą sulaukė Europos Sąjungos savanorių – 2015 m. Nadjos Huber iš Vokietijos. Nadjos be kitų savo veiklų, vedė anglų ir prancūzų kalbų užsiėmimus suaugusiems.

- Biblioteka įsijungė į Jaunimo reikalų departamento programą „Būk savanoriu“, sudarydama sąlygas jauniems žmonėms įgyvendinti įvairias veiklas Raguvos, Molainių, Tiltagių ir viešojoje bibliotekose.
- Panevėžio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos Gustonių biblioteka įsijungė į vaikų neformalaus ugdymo veiklas – bibliotekoje buvo vykdoma programa „Kūrybinis langas į gamtą“. Programoje dalyvavo 12 vietos vaikų.
- Viešojoje bibliotekoje gautos ir pradėtos išdavinėti 2 knygų skaityklės „Cybook Odyssey“.

I.1. Bibliotekų prieinamumas

Bibliotekų skaičius. Tinklo pokyčiai

Iš viso – 36

- viešosios bibliotekos – 1
- miesto bibliotekų – 1
- kaimo bibliotekų – 34
- sujungtų bibliotekų – nėra.

Bibliotekų tinklą rajone sudaro: Panevėžio r. savivaldybės viešoji biblioteka, 33 kaimo bibliotekos, 1 kaimo biblioteka - universalus daugiavfunkcis centras (UDC) ir 1 miesto (Ramygalos) biblioteka, turinčios savo aptarnaujamą mikrorajoną.

Nestacionarinis aptarnavimas

- bibliotekinių punktų skaičius – 1.

Rajone veikia vienas – Sujetų - knygų išdavimo punktas.

- Knygnešių skaičius rajone – 139

Neįgalių ir senyvo amžiaus gyventojų aptarnavimas

- Aptarnaujamų skaitytojų skaičius – 218

Senyvo amžiaus ir neįgalūs skaitytojus spaudiniais bibliotekininkai stengiasi aprūpinti patys arba pasitelkia skaitytojų artimuosius, kaimynus ir socialinius darbuotojus. Skaitytojų, kuriems spauda pristatoma į namus, nėra daug. Vidutiniškai po 2 – 4 kiekvienoje bibliotekoje

Ryšiai su Lietuvos aklyjų biblioteka

Panevėžyje veikia Lietuvos Aklyjų bibliotekos filialas, kuris aptarnauja Panevėžio regiono skaitytojus.

Struktūros tobulinimas ir pokyčiai savivaldybės viešojoje bibliotekoje

---

Panevėžio rajono savivaldybės viešoji biblioteka veikia pagal nuostatus, patvirtintus 2014 m. Panevėžio rajono Tarybos.

Viešojoje bibliotekoje veikia 2 skyriai:

- Komplektavimo skyrius
- Skaitytojų aptarnavimo skyrius

Viešojoje bibliotekoje yra Ūkio reikalų bei Buhalterijos padaliniai. Naujamiesčio gyvenvietėje veikė bibliotekai priklausantis Viešosios interneto prieigos taškas. Biblioteka administruoja ir prižiūri 3 rajone veikiančius literatūrinius muziejus ir ekspozicijas: Puziniškio (G. Petkevičaitės-Bitės gimtinė), J.Tumo-Vaižganto ir knygnešių bei Mato Grigonio.

II. FONDO FORMAVIMAS

Fondo būklė

Ataskaitiniais metais CVB sistemoje buvo:

258 827 fiz. vnt. (187 364 pav.) dokumentų. Palyginimui, 2014 metais – **259 752** fiz. vnt. (**186 312 pav.**)

dokumentų. Iš jų:

Metai	Savivaldybės VB	Miesto bibliotekoje	Kaimo bibliotekose
2015	67 703 fiz. vnt. – 28 943 pav.	17 949 fiz. vnt. – 9 475 pav.	173 175 fiz. vnt. – 149 694 pav.
2014	67 908 fiz. vnt. – 28 108 pav.	17 869 fiz. vnt. – 9 270 pav.	173 975 fiz. vnt. – 148 864 pav.

2015 metais, rajono centralizuotos bibliotekų sistemos dokumentų fondas sumažėjo nežymiai - nesiekia tūkstančio (925) fizinių vienetų. Palyginus su 2014 metais, gautas beveik toks pat skaičius naujų dokumentų (lėšų naujų dokumentų įsigijimui skirta labai panaši suma), o nurašyta daugiau nei gauta. Nurašytų dokumentų skaičius metinį gavimą viršijo 1,14 karto.

Iš viso sistemoje grožinės literatūros – 163 364 fiz. vnt. – 63,12 %

Iš jų:	☐ Savivaldybės VB – 24 320 fiz. vnt. – 36 %
	☐ Miesto bibliotekoje – 11 997 fiz. vnt. – 67%
	☐ Kaimo bibliotekose – 127 047 fiz. vnt. – 73 %

Iš viso sistemoje teminės literatūros – 95 463 fiz. vnt. – 37 %

Iš jų:	☐ Savivaldybės VB – 43 383 fiz. vnt. – 64 %
	☐ Miesto bibliotekoje – 5 952 fiz. vnt. – 33 %
	☐ Kaimo bibliotekoje – 46 128 fiz. vnt. – 27 %

CBS fondo sudėtis pagal grožinės ir šakinės literatūros užimamą dalį pakito nežymiai - 0,05% padaugėjo grožinės literatūros. Grožinės literatūros yra beveik du trečdaliai viso fondo. Viešojoje bibliotekoje

grožinės literatūros sumažėjo 0,87 %, o miesto ir kaimo bibliotekose – priešingai 0,23 ir 0,39 % padaugėjo grožinės literatūros.

Iš viso sistemoje periodinių leidinių -6 560 fiz.vnt. – 3%.	
Iš jų:	☐ Savivaldybės VB – 6 548 fiz. vnt – 10 %. Iš jų : <ul style="list-style-type: none"> ○ žurnalų – 6 259 fiz. vnt. ○ laikraščių – 289 fiz. vnt.
	☐ Miesto bibliotekoje – 2*
	☐ Kaimo bibliotekoje – 10*

Lentelėje pateikti duomenys tik apie tą dalį periodinių leidinių, kurie yra įtraukti į CBS fondo bendrosios apskaitos knygą. Šie prenumeruojami periodiniai leidiniai iš ankstesnių metų yra įtraukti į bendrosios apskaitos knygą ir saugomi viešosios bibliotekos fonduose. Ataskaitiniais metais įtrauktas į apskaitą ir pridėtas prie viešosios bibliotekos periodikos skaičiaus tik 1 komplektas laikraščių – „Tėvynė“, kuris saugomas nuolatinei. Kiti prenumeratos keliu gaunami leidiniai nėra įtraukiami į apskaitą. Įtraukti į apskaitą ir žurnalai, kurie gauti ne prenumeratos keliu, o perkami iš LR kultūros ministerijos lėšų, arba gaunami nemokamai (bet nurodoma kaina, pvz.: „Teatro žurnalas“, „Senvagė“, „Fotografija“, „Šiandien aktualu“, „Archiforma“ ir kt.).

*Kaimo bibliotekose periodiniai leidiniai dažniausiai saugomi tik vienerius metus ir trumpiau (t.y. laikinai), atsižvelgiant į turimą saugojimui vietą, ir į Bendrosios apskaitos knygas dažniausiai neįtraukiami.

Aprūpinimas dokumentais

Vienam gyventojui rajone tenka dokumentų 6,2 fiz. vnt.	Vienam vartotojui rajone tenka dokumentų – 36 fiz. vnt.
Iš jų:	
Mieste – 5,5	mieste – 44
kaime – 4,9	kaime – 32

Vienam gyventojui tenka naujai gautų dokumentų rajone	Vienam gyventojui tenka garsinių ir regimųjų dokumentų rajone	Vienam gyventojui tenka elektroninių dokumentų rajone	Vienam vartotojui tenka naujai gautų dokumentų rajone	Vienam vartotojui tenka garsinių ir regimųjų dokumentų rajone	Vienam gyventojui tenka elektroninių dokumentų rajone
0,16	0,08	0,001	0,9	0,47	0,007
Iš jų:					
mieste – 0,09	mieste – 0,005	mieste – 0,0006	mieste – 0,7	mieste – 0,04	mieste – 0,005
kaime – 0,14	kaime – -0,002	kaime – 0,0004	kaime – 0,9	kaime – 0,01	kaime – 0,002

Naujų dokumentų gautis.

Iš viso per metus įsigyta dokumentų rajono bibliotekose – 6 670 fiz. vnt. 2 236 pav., iš jų naujų – 1 498, už 33 336,52 Eur.

Per metus gavo dokumentų savivaldybės VB	Per metus gavo viena miesto biblioteka	Per metus VIDUTINIŠKAI gavo viena kaimo biblioteka
1 550 fiz. vnt. – 1 282 pav.	291 fiz. vnt. – 262 pav.	142 fiz. vnt. – 31 pav. (Bendras skaičius: 4 546 fiz. vnt. –1012 pav.)

Sistemoje daugiausiai literatūros mokslo šakomis užsakyta ir gauta:

- taikomųjų mokslų bei medicinos (359 fiz. vnt. 125 pav.),
- visuomenės mokslų (299 fiz. vnt. 130 pav.),
- bendrojo skyriaus (242 fiz. vnt. 84 pav.) ir filosofijos bei psichologijos (204 fiz. vnt. 101 pav.).

Kaimo bibliotekose šių mokslo šakų literatūros leidinių (atitinkamai - 255, 123, 138 ir 103 fiz. vnt.) taip pat gauta daugiausiai, miesto bibliotekoje - visuomenės mokslų (23 fiz. vnt.), bendrojo skyriaus (17 fiz. vnt.), geografijos, biografijų bei istorijos (18 fiz. vnt.) ir taikomųjų mokslų bei medicinos (14 fiz. vnt.).

Per metus įsigyta grožinės literatūros. Iš viso 5 107 fiz. vnt. – 1 457 pav.		Per metus įsigyta teminės literatūros. Iš viso 1 563 fiz. vnt. – 625 pav.	
Viešojoje bibliotekoje	852 fiz. vnt. – 705 pav.	Viešojoje bibliotekoje	698 fiz. vnt. – 577 pav.
Miesto bibliotekoje	194 fiz. vnt. – 171 pav.	Miesto bibliotekoje	97 fiz. vnt. – 91 pav.
Kaimo bibliotekose	4 061 fiz. vnt. – 805 nauji pav.	Kaimo bibliotekose	768 fiz. vnt. – 259 nauji pav.
Vidutiniškai vienoje kaimo bibliotekoje 119 fiz. vnt. – 24 pav.		Vidutiniškai vienoje kaimo bibliotekoje 23 fiz. vnt. – 8 pav.	

Gauti dokumentai pasiskirstė:

Pagal rūšis:

- knygos – 6 574 fiz. vnt. – 2194 pav.
- garsiniai – 7 fiz. vnt. – 5 pav.
- garsiniai-regimieji – 2 fiz. vnt. – 2 pav.
- vaizdiniai – 1 fiz. vnt. - 1 pav.
- natos – 13 fiz. vnt. – 13 pav.
- kompiuteriniai – 4 fiz. vnt. – 1 pav.
- tęstiniai – 56 fiz. vnt. – 14 pav.
- žurnalai, laikraščiai – 13 fiz. vnt. – 6 pav.

Pagal dokumentų tipą:

- spaudiniai – 6643 fiz. vnt. – 2214 pav.
- muzikos įrašai – 3 fiz. vnt. – 3 pav.

garso įrašai – 4 fiz. vnt. – 2 pav.

vaizdo įrašai – 2 fiz. vnt. – 2 pav.

natos – 13 fiz. vnt. – 13 pav.

kompiuterinės priemonės – 4 fiz. vnt. – 1 pav.

grafika – 1 fiz. vnt. – 1 pav.

Lyginant su praėjusiais metais dokumentų gavimas pagal rūšis ir tipą išliko toks pat. Fondai daugiausiai pasipildo knygomis (pagal rūšis) ir spaudiniais (pagal tipą). Tai atitinkamai procentais sudaro 98,56 ir 99,6.

Pagal dokumentų paskirtį:

ikimokykliniam amžiui – 746 fiz. vnt. – 123 pav.

moksleiviams – 2 013 fiz. vnt. – 433 pav.

jaunimui – 46 fiz. vnt. – 20 pav.

suaugusiems – 3 865 fiz. vnt. – 1660 pav.

Lyginant su ankstesniaisiais metais įsigyta daugiau leidinių vaikams – viso A, B ir C grupių – 2 759 fiz. vnt. 556 pav. Tai sudaro 41,36 % (praėjusiais metais buvo tik 28,15 %). Suaugusiems skirtų leidinių – 3 911 fiz. vnt. 1 680 pav. – 58,64 % (2014 metais – 71,85 %).

Kultūros ministerija 2015 metais iš Valstybės biudžeto bibliotekai skyrė 25 116 eurų naujiems dokumentams įsigyti. Skaičiuojant šią sumą litais (86 710,52 Lt) ir lyginant su ankstesniaisiais, 2014 metais, galime sakyti, kad lėšų skirta tiek pat - suma padidėjo tik 79,48 litais. Įvertinus skirtas lėšas naujų dokumentų įsigijimui ir vis kylančias leidinių kainas, bibliotekos Komplektavimo taryba nusprendė įsigyjant naujus dokumentus laikytis tų pačių komplektavimo principų - dauguma naujų dalykinės literatūros leidinių užsakinėti po 1-2 egzempliorius, o grožinės literatūros - po 4-6 egzempliorius, tuo būdu didinant leidinių pavadinimų įvairovę.

Iš viso ataskaitiniais metais suformuotos šešios siuntos. Iš jų pirmoji buvo ypač negausi, nes ją formuojant dar nebuvo gautos lėšos dokumentams įsigyti ir siuntą sudarė tik skaitytojų dovanotos knygos (daugiausiai – Knygų Kalėdų akcijos metu gauti leidiniai) ir neatlygintinai iš įvairių tiekėjų gauti dokumentai. Gausiausios leidiniais siuntos pasiekė bibliotekas antrame metų pusmetyje.

2015 metais dokumentams įsigyti buvo pasirinktas neskelbiamas supaprastintas mažos vertės apklausos raštu būdas. Pirkimas buvo vykdomas CVP IS priemonėmis. Teikti pasiūlymus dokumentams įsigyti buvo kviečiami atskiros leidyklos ir leidinių platintojai. Pasirinktas pasiūlymų vertinimo kriterijus – mažiausia kaina. Viso atlikta 10 pirkimų (vienas iš jų – atliekant žodinę apklausą).

Pagal tiekėjus dokumentų bibliotekoms daugiausiai įsigyta (per CVP IS):

Eil. Nr.	Tiekėjas	Įsigytų dokumentų skaičius	Eil. Nr.	Tiekėjas	Įsigytų dokumentų skaičius
1.	Alma littera sprendimai, UAB	1974 fiz. vnt.	8.	Baltų lankų leidyba, UAB	123 fiz. vnt.
2.	Nieko rimto, UAB	335 fiz. vnt.	9.	Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla	60 fiz. vnt.
3.	Tyto alba, UAB	280 fiz. vnt.	10.	Versus aureus, leidykla	59 fiz. vnt.

4.	Vagos prekyba, UAB	267 fiz. vnt.	11.	VIPsupply, UAB	58 fiz. vnt.
5.	Jotema, UAB	260 fiz. vnt.	12.	Barzda, UAB	48 fiz. vnt.
6.	Patogu pirkti, UAB	190 fiz. vnt.	13.	Gimtasis žodis, UAB	37 fiz. vnt.
7.	Svajonių knygos, UAB	190 fiz. vnt.			

Už LR Kultūros ministerijos iš valstybės biudžeto skirtas lėšas įsigyta 1 074 pavadinimų (iš jų 1012 naujų) **3 939 fiz. vnt.** dokumentų. Lyginant su praeitais metais, už šias lėšas įsigyta 273 fiz. vnt. ir 37 pavadinimais daugiau, nors lėšų skirta bemaž tiek pat. Atsižvelgiant į augančias spaudinių kainas, manome, kad didesnį dokumentų skaičių pavyko įsigyti organizuojant dokumentų pirkimą ne iš vieno tiekėjo. Vidutinė kaina dokumento, įsigyto už valstybės biudžeto lėšas – 6,38 euro. Lyginant su 2014 metais – pavertus litais – 22,03 Lt, tai yra pamažėjo 1,65 lito arba 0,48 euro (nuo 6,86 iki 6,38 euro).

Knygos buvo užsakytos remiantis Nacionalinės bibliotekos rengiama “Ekspresinformacija apie naujus spaudinius, išėjusius Lietuvoje (viso per metus išleisti 56 numeriai, užsakyta iš 48 –ių, nes gruodžio mėnesio leidiniuose pateikta informacija biblioteką pasiekia, kai knygos lėšoms būna išnaudotos). Informacija apie naujus leidinius buvo gaunama ir atskirų leidyklų bei knygų platintojų siunčiamais leidinių sąrašais, autorių pasiūlymais, internetiniuose puslapiuose skelbiama informacija, remiantis knygynų naujienomis, bibliotekos darbuotojų informacija ir skaitytojų poreikiais.

Įsigytų dokumentų už Kultūros ministerijos skirtas lėšas per metus tenka fiziniaisi vienetais 59,06 % (75,34 procentai įsigijimo lėšų). Sistemoje šie dokumentai procentais pasiskirstė sekančiai (fiziniaisi vienetais ir lėšomis):

viešojoje bibliotekoje – 28,89 ir 32,34 (1138 fiz. vnt. už 8122,26 Eur);

miesto bibliotekoje – 4,77 ir 5,08 (188 fiz. vnt. už 1275,49 Eur);

kaimo bibliotekose – 66,34 ir 62,58 (2613 fiz. vnt. už 15718,25 Eur). Vienai kaimo bibliotekai vidutiniškai tenka 76,85 fiz. vnt. už 462,3 euro.

Už ministerijos lėšas įsigyta dokumentų pagal tipą – spaudinių (3 931 fiz. vnt.) ir natų (8 fiz. vnt.); iš jų mokomosios priemonės – 42 fiz. vnt., žodynai – 5 fiz. vnt., žinynai – 68 fiz. vnt.; kalbomis – 3926 fiz. vnt. lietuvių ir 13 fiz. vnt. kitomis. Daugiausiai įsigyta grožinės literatūros (666 pav. 3 102 fiz. vnt.), bendrojo skyriaus (53 pav. 191 fiz. vnt.), filosofijos ir psichologijos (79 pav. 164 fiz. vnt.) taikomųjų mokslų ir medicinos (72 pav. 155 fiz. vnt.) teminės literatūros.

Pagal finansavimo šaltinius dokumentų įsigyta (be prenumeruojamų periodinių leidinių):

- valstybės biudžeto lėšos – 4 013 fiz. vnt. – 1 127 pav. (1 054 nauji pav.) – 25745,50 Eur. Iš jų Kultūros ministerijos lėšos – 3939 fiz. vnt. – 1074 pav. (1012 n. pav.) – 25116 Eur,
- neatlygintinai gauti – 55 fiz. vnt. – 45 pav. (42 n. pav.) – 528,27 Eur,
- gauta iš projektų – 19 fiz. vnt. – 17 pav. (- n. pav.) – 101,23 Eur,
- kitos lėšos – 2657 fiz. vnt. – 1170 pav. (450 n. pav.) – 7591,02 Eur,
- savivaldybės lėšos – 0 fiz. vnt.
- ES lėšos – 0 fiz. vnt.

(LR Kultūros ministerijos lėšos išskirtos iš valstybės biudžeto lėšų, kad matytųsi, kiek dokumentų įsigyta už konkrečiai rajono bibliotekai skirtas lėšas).

Iš valstybės biudžeto lėšų bibliotekai skirti įvairių leidėjų, Kultūros rėmimo fondo lėšomis ar kitų įstaigų bei organizacijų dalinį finansavimą leidybai gavusių projektų, išleisti leidiniai, kurie neatlyginamai perduodami bibliotekoms. Viso gauta 38 pavadinimų 48 dokumentai. Šiuos leidinius pristatė UAB „Greitasis kurjeris“. Taip pat už šias lėšas gauti 7 leidiniai iš Valstybinės lietuvių kalbos komisijos ir 17 pavadinimų 19 knygų iš Nacionalinės M. Mažvydo bibliotekos, kurios skirtos Metų knygos rinkimų akcijos laimėtojams (gauti 5 knygų komplektai – „penketukai“: po vieną suaugusiems, paaugliams ir poezijos knygų bei du vaikams).

Už kitas lėšas įsigytus dokumentus galima suskirstyti pagal gavimo šaltinius: dovanos – 1323 fiz. vnt. 722 pav., neatlygintinai perduoti įvairių leidėjų (Kultūros ministerijai ir įvairiems fondams finansuojant Lietuvos leidyklų leidybos projektus) – 250 fiz. vnt. 180 pav., nemokamai – 8 fiz. vnt. 7 pav., parama – 838 fiz. vnt. 48 pav., kaip privalomas egzempliorius iš UAB „Panevėžio spaustuvė“ – 9 fiz. vnt. 9 pav., vartotojų atneštos vietoj prarastų – 64 fiz. vnt. 64 pav., trūkumo dengimas, atlikus bibliotekų fondų patikrinimus – 162 fiz. vnt. 161 pav.

- Per metus įsigyta dokumentų pagal tiekėjus (už visas lėšas per metus):
- įvairios leidyklos, dokumentų platintojai – 1138 pav. 4 123 fiz. vnt.
- įvairūs tiekėjai – 425 pav. 1 608 fiz. vnt.
- skaitytojai – 532 pav. 556 fiz. vnt.
- autoriai – 34 pav. 176 fiz. vnt.
- Nacionalinė M. Mažvydo biblioteka – 21 pav. 29 fiz. vnt.
- Panevėžio spaustuvė, UAB – 9 pav. 9 fiz. vnt.
- Valstybinė lietuvių kalbos komisija – 7 pav. 7 fiz. vnt.
- Kt. – 161 pav. 162 fiz. vnt.

UAB „Vagos prekyba“ suteikė bibliotekai paramą – 36 knygas už 201,20 euro. knygomis. Tai buvo graži parama – „Vagos“ leidykla, švėsdama savo 70-metį, pasiūlė išrinkti savo bibliotekoms po knygą iš simbolinio 70 knygų sąrašo.

Ypač gausią – 11 pavadinimų 770 egzempliorių - knygų paramą suteikė labdaros ir paramos fondas „Švieskime vaikus“. Kiekvieną biblioteką pasiekė šio fondo išrinkti geriausių vaikiškų knygų rinkiniai „Vaikų bibliotekėlė 2015“.

Gauta dokumentų iš įvairių tiekėjų: Panevėžio kraštotyros muziejaus (3 pav. 6 fiz. vnt.), Raguvos kultūros centro (1 fiz. vnt.), Panevėžio rajono savivaldybės administracijos (1 fiz. vnt.), Panevėžio rajono savivaldybės švietimo, kultūros ir sporto skyriaus (2 pav. 2 fiz. vnt.), Panevėžio miesto Dailės galerijos (1 fiz. vnt.), UAB „Burbuliukas ir Co“ (1 fiz. vnt.), VšĮ „Komunikacijų centras „Kalba. Knyga. Kūryba“ (1 fiz. vnt.), VšĮ Leidybos idėjų centras (1 pav. 2 fiz. vnt.), leidyklų „Sofoklis“, „Baltijos kopija“ ir „Jovaro tiltai“ (po 1 fiz. vnt.), leidyklos „Svajonių knygos“ (11 pav. 36 fiz. vnt.). Lietuvos žmogaus teisių asociacija perdavė bibliotekai 3 leidinius. Vilniaus Universiteto bendruomenė vykdydama projektą „Padovanok knygą Lietuvos bibliotekai“ dovanojo 2 pav. 6 fiz. vnt. knygų, Panevėžio „Soroptimos“ klubas – 17 pav. 21 fiz. vnt. Knygų perdavė ir Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės (102 pav. 139 fiz. vnt.), Panevėžio, Zarasų ir Alytaus miestų

viešosios bibliotekos (po 1-2 pav. 1-2 fiz. vnt.). UAB „Lietuvos rytas“ savo 2016 metų prenumeratoriams skyrė 13 vienetų knygos „Kaip išgyventi Lietuvoje?: gyvojo klasiko Juozo Erlicko ir teptuko virtuozo Vytauto Jurkūno vadovėlis“. Leidykla „Eugrimas“ dovanojo bibliotekai 26 pav. 152 fiz. vnt. knygų.

Labdaros ir paramos fondas „Saulė ir vėjas“ padovanojo 10 fiz. vnt. Farila Strong knygos „25 valandos“

Fondai pasipildė pačių autorių ar knygų rengėjų dovanotomis knygomis. Autoriai O. Striškienė, V. Beitnaras, V. Slivinskas, V. Sereikienė, V. Karklytė, T. Uža, A. Palionienė, A. Jankauskienė, L. Knizikevičienė, S. Raudonienė, O. Bartulytė, R. Tinfavičius, I. Jonuštė, A. Katilius, R. Katiliūtė-Bačiulienė, P. Prascevičius, J. Motiejauskas, V. Miškinis, V. Brekys, G. Koriznienė, M. Čiukšys. Kazimieras Petraitis visoms bibliotekoms dovanojo po 2 egzempliorius savo knygos „Kol neužsitrenkė cukriniai spąstai“, literatūrinės G. Petkevičaitės-Bitės premijos laureatas rašytojas P. Palionis – 4 fiz. vnt. knygos „Metai tamsčiuko atokaitoje“, P. Juknevičius – 4 fiz. vnt. knygos „Lenkiškos kultūros paveldas“, o rašytojas A. Kaminskas – kiekvienai bibliotekai po knygą „Žemės žiūrėjimas“ bei dar keturių pavadinimų po keletą savo knygų.

Panevėžio rajono savivaldybės meras Povilas Žagunis akcijos „Knygų Kalėdos“ metu dovanojo knygų, kurios bus pajamuojamos pasibaigus akcijai jau 2016 metais kartu su kitų skaitytojų dovanotomis knygomis.

Lietuvos Respublikos Seimo nariai R. Juknevičienė, A. Anušauskas, S. Jovaiša ir R. Morkūnaitė-Mikulėnienė dovanojo bibliotekoms skaitytojams 9 knygas.

Skaitytojai dovanojo bibliotekoms populiarių grožinės ir šakinės literatūros leidinių – 492 fiz. vnt. Dovanojo Viešosios bibliotekos, Gustonių, Dembavos, Molainių, Jotainių, Daniūnų, Žibartonių, Raguvos, Šilagalio, Geležių, Krekenavos, Liūdynės, Ramygalos, Piniavos, Vadoklių, Bernatonių, Velžio, Karsakiškio ir Miežiškių bibliotekų skaitytojai. Į šį skaičių įeina ir metų pradžioje gautos ir į apskaitą įtrauktos Knygų Kalėdos – 2014 akcijos metu bibliotekų skaitytojų dovanoti leidiniai, taip pat ir metų pabaigoje Knygų Kalėdos – 2015 akcijos metu Velžio bibliotekai dovanotos knygos – dovanojo bendruomenės „Naujasis Velžys“ nariai. Kitose bibliotekose 2015 metų akcijos metu gautos knygos bus pajamuojamos jau sekančiais, 2016, metais.

Periodikos prenumeratai Panevėžio rajono savivaldybės administracija skyrė 10,8 tūkst. eurų. Lėšos užsakymams paskirstytos sekančiai: viešajai bibliotekai – 1 854 eurai, Ramygalos (miesto) bibliotekai – 564 eurai, kaimo bibliotekoms – 8 382 eurai.

Per metus gauta prenumeruojamų periodinių leidinių – 2 748 fiz. vnt. – 62 pav. (45 pavadinimai žurnalų ir 17 pavadinimų laikraščių).

Gauta 289 komplektai – 26 pav. 156 komplektai žurnalų ir 16 pav. 133 komplektai laikraščių. Iš jų:

- **Viešojoje bibliotekoje** – 56 komplektai 52 pav. (36 pav. žurnalų ir 16 pav. laikraščių);
- **Miesto bibliotekoje** – 18 komplektų 18 pav. (11 pav. žurnalų ir 7 pav. laikraščių);
- **Kaimo bibliotekose** – 215 komplektų 28 pav. (22 pav. 108 komplektai žurnalų ir 6 pav. 107 komplektai laikraščių)
- **Vidutiniškai vienoje kaimo bibliotekoje** – 6 pav. (3 pav. žurnalų ir 3 pav. laikraščių)

2015 metais gauti prenumeruojami periodiniai leidiniai bendrosios bibliotekos apskaitos knygoje nebuvo fiksuojami, išskyrus vieno pavadinimo laikraštį (prenumeruojami periodiniai leidiniai netraukiami į fondo bendrąją apskaitą nuo 2011 metų). Tai - terminuoto saugojimo dokumentai, kurių saugojimo laikas nėra ilgesnis nei vieneri metai. Vienintelis įtrauktas laikraštis – rajono savaitraštis „Tėvynė“ – 1 komplektas už 23,17 eurų, kuris yra saugojamas neterminuotai saugyklos fonde. Kiti periodiniai leidiniai kuriam laikui paliekami saugojimui, išduodami skaitytojams, tačiau jie nėra įtraukiami į bendrosios apskaitos knygą, tokiu būdu nefiksuojant ir jų įsigijimo lėšas.

Viešosios bibliotekos fondai papildė nemokamai gautais periodiniais leidiniais, kurie buvo įtraukti į bendrosios apskaitos knygą – Lietuvos fotomenininkų sąjungos leidžiamu leidiniu „Fotografija“ (1 numeris), architektams skirtu leidiniu „Archiforma“ (1 numeris), Lietuvos ir pasaulio teatras leidinyje „Teatro žurnalas“ (1 numeris). Taip pat užsisakėme ir gavome du naujus numerius po du egzempliorius Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos leidžiamo leidinio „Šiandien aktualu“.

Neatlygintinai skirta žurnalų: „Kultūros barai“ (kiekvieno numerio po 20 fiz. vnt.), iliustruotas kultūros gyvenimo žurnalas „Naujoji Romuva“, meno kultūros žurnalas „Krantai“. Taip pat gauta po keletą numerių religinio pobūdžio žurnalų: „Gyvieji šaltiniai“ (po 36 fiz. vnt.) ir žurnalų „Vera i žizn“ bei „Tropinka“ rusų kalba (po 8 fiz. vnt.).

Bibliotekos gauna neatlygintinai kultūros periodinių leidinių, kuriuos šalies viešosioms bibliotekoms jau trečius metus prenumeruoja Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo (SRTR) fondas, įgyvendindamas konkurso „Valstybės teikiamos dalinės finansinės paramos kultūriniais ir šviečiamiesiems projektams“ nuostatus. Viso buvo gauta ir išskirstyta bibliotekoms 43 pav. žurnalų ir 7 pav. laikraščių. Dauguma jų gauta po 5 egzempliorius. Vienintelis minusas - šie leidiniai ne iš karto pasiekia bibliotekas.

Naujai gautų dokumentų procentas dokumentų fonde:

Visame CBS fonde – 2,6%	Miesto bibliotekoje – 1,6 %
Savivaldybės VB – 2,3%	Kaimo bibliotekose – 2,8%

Lėšos, tenkančios vienam gyventojui dokumentams įsigyti:

- Iš viso – 0,8 Eur (viso 33 336,52 Eur)
- Valstybės biudžeto lėšos – 0,62 Eur (viso 25 745,50 Eur) (kartu su KM skirtomis lėšomis)
- Kultūros ministerijos skirtų lėšų – 0,6 Eur (viso 25 116,00 Eur)
- Valstybės biudžeto lėšos – 0,02 Eur (viso 629,50 Eur) (be KM skirtų lėšų)
- Iš kitų lėšų – 0,18 Eur (viso 7 591,02 Eur)
- Savivaldybės skirtų lėšų – 0,000 Lt (be periodikos)

Lėšos, tenkančios vienam vartotojui dokumentams įsigyti:

- Iš viso – 4,64 Eur
- LR kultūros ministerijos skirtų lėšų – 3,5 Eur

Vidutinė įsigyto dokumento kaina – 5 Eur, (2014 m. - 19,46 Lt).

Vidutinė kaina dokumento, įsigyto už Kultūros ministerijos lėšas – 6,38 Eur (2014 m. - 23,68 Lt).

Dokumentų nurašymas

- CBS nurašyta iš viso **7 595 fiz. vnt.** 336 paskutinio pav. (2014 m. 15 345 fiz. vnt. – 939 pav.) už 2 718,07 Eur. Iš jų:
  - Savivaldybės viešojoje bibliotekoje – **1 755 fiz. vnt.– 447 pav.**
  - Miesto filiale – **211 fiz. vnt. – 57 pav.**
  - Kaimo bibliotekose – **5 629 fiz. vnt. – 194 pav.**
- Nurašymo **priežastys:**

Susidėvėję ir skaitytojų sugadinti dokumentai	Praradę aktualumą	Periodiniai leidiniai pasibaigus saugojimo laikui	Vartotojų prarasti	Perduoti į mainų-atsarginį fondą, kitas bibliotekas	Dėl kitų priežasčių
4 512 fiz. vnt. 60%	993 fiz. vnt. 13%	0	52 fiz. vnt. 1%	1 318 fiz. vnt. 17%	720 fiz. vnt. 9%

Per ataskaitinius metus fondas sumažėjo 925 egzemplioriais (gauta 6670 fiz. vnt., o nurašyta – 7595 fiz. vnt.). Fondo mažėjimas fiksuojamas jau daugelį metų, kadangi paprastai nurašytų dokumentų skaičius viršija gautų dokumentų skaičių. Lyginant su 2014 metais, tokio didelio skirtumo (8 727 fiz. vnt.) nėra todėl, kad ataskaitiniais metais nebuvo išimamos ir tuo pačiu nurašomos senos knygos iš bibliotekų fondų. Nurašytų ir gautų dokumentų skaičiaus skirtumas mažiausias per pastaruosius penkis metus, kai svyravo nuo 2,5 iki 3,7 tūkstančių.

2015-ais metais daugiausiai dokumentų nurašyta iš Viešosios bibliotekos Saugyklos fondo (1 421 fiz. vnt.), Smilgių (1 444 fiz. vnt.), Bernatonių (905 fiz. vnt.), Raguvo (832 fiz. vnt.), Geležių (388 fiz. vnt.), Berniūnų (340 fiz. vnt.) bibliotekų. Pagrindinė nurašymo priežastis, kaip ir kasmet – susidėvėję ir vartotojų sugadinti dokumentai. Šia priežastimi nurašyta iš 21 bibliotekos. Daugiausiai jų atrinkta ir nurašyta iš Smilgių (1032 fiz. vnt.), Raguvo (832 fiz. vnt.), Bernatonių (337 fiz. vnt.) bibliotekų. Praradę aktualumą dokumentai buvo atrinkti ir nurašyti perduodant į makulatūrą iš 9 bibliotekų fondų. Daugiausiai – iš Smilgių (210 fiz. vnt.), Geležių (168 fiz. vnt.) ir Bernatonių (139 fiz. vnt.) bibliotekų. Į atsarginį fondą atrinkta 82 dokumentai iš Saugyklos, o į Mainų fondą – 1 236 dokumentai iš Saugyklos, Ramygalos ir Smilgių bibliotekų. Vietoj 52 fiz. vnt. vartotojų prarastų dokumentų bibliotekų fondai pasipildė 64 naujais egzemplioriais.

Fondo panaudojimas

- Bendras bibliotekų fondo apyvartos rodiklis – 1
  - Savivaldybės viešoji biblioteka – 1,1

- Miesto bibliotekoje– 0,5

- Kaimo bibliotekose– 1

- Fondo panaudojimo koeficientas:

	<i>Bendrai CBS fonde</i>	<i>Savivaldybės VB</i>	<i>Miesto bibliotekoje</i>	<i>Kaimo bibliotekose</i>
<i>Grožinės literatūros</i>	0,7	1,2	0,8	0,5
<i>Teminės literatūros</i>	1,6	0,9	1,5	2,26
<i>Periodinių leidinių</i>	-	2,5	-	-

VB atsarginis fondas

Saugyklos fondas

- Saugyklos fonde yra dokumentų – 26 649 fiz. vnt.
- Per metus saugykloje gauta dokumentų – 189 fiz. vnt.
- Saugyklos fondo apyvarta – 0,1.

Pagal turinį šio fondo spaudiniai pasiskirstė sekančiai: mokslo šakų literatūros buvo 21.058 fiz. vnt., tai sudarė 79 % viso fondo. Grožinės literatūros buvo 5.591 fiz. vnt. - 21 % viso fondo. Periodinių leidinių buvo 8051 fiz. vnt., arba 30 % viso dokumentų fondo. Nuo 2012 metų periodinių leidinių užpajamuojama tikrai 1 pavadinimo, t. y. Panevėžio rajono savaitraštis „Tėvynė“. Visa kita periodika tvarkoma ir saugoma pagal poreikį.

Ataskaitiniais metais iš saugyklos fondo atrinkta ir nurašyta 1421 fiz. vnt. dokumentų. Daugiausia nurašyta ir perduota mainų fondui grožinės literatūros - 1393 fiz. vnt. Viena iš nurašymo priežasčių: atlikta didesnė šio skyriaus knygų atranka, siekiant, kad nebūtų dubliavimosi su Skaitytojų aptarnavimo fondo leidiniais.

Mainų fondas

Mainų fonde yra 8 805 fiz. vnt. dokumentų.

- Iš mainų fondo per metus perduota 0 fiz. vnt. dokumentų.
- Nurašyta– 1 273 fiz. vnt. Priežastis: netinkamų naudojimui (susidėvėję)
- Per metus gauta – 1236 fiz. vnt.

Atsarginis fondas

- Sukaupta 2 520 fiz. vnt. dokumentų.
- Per metus gauta 82 fiz. vnt. dokumentų (iš Saugyklos fondo).
- Nurašyta 0 fiz. vnt. dokumentų.

Kiti darbai

Per ataskaitinius metus toliau buvo **rekataloguojami** bibliotekų fondai pagal atskiras raides. Iš viso rekatalogavimas jau baigtas 19-oje bibliotekų, sutikrinti su inventorinėmis knygomis 7-nių bibliotekų fondai. Ataskaitiniais metais baigta vesti į LIBIS 4 bibliotekų (Bernatonių, Geležių, Upytės ir Piniavos) duomenys, o sutikrinta su bibliotekų fondų inventoriaus knygomis Bernatonių, Daukniūnų ir Paliūniškio bibliotekų fondų.

2015 metais buvo planuota atlikti Miežiškių, Smilgių ir Linkaučių bibliotekų **fondų patikrinimus**. Metų pradžioje dėl nenumatytų aplinkybių buvo patikrintas ir Bernatonių bibliotekos fondas.

2015 metais **Komplektavimo taryba** buvo susirinkus į posėdžius, kuriuose buvo aptarti: bibliotekų fondų komplektavimo klausimai, naujai gautų dokumentų paskirstymas bibliotekoms; užsakytų ir negautų dokumentų analizė; dokumentų nurašymas; planuojami bibliotekų fondų patikrinimai.

III. VARTOTOJŲ APTARNAVIMAS

Vartotojų telkimas

Gyventojų skaičius

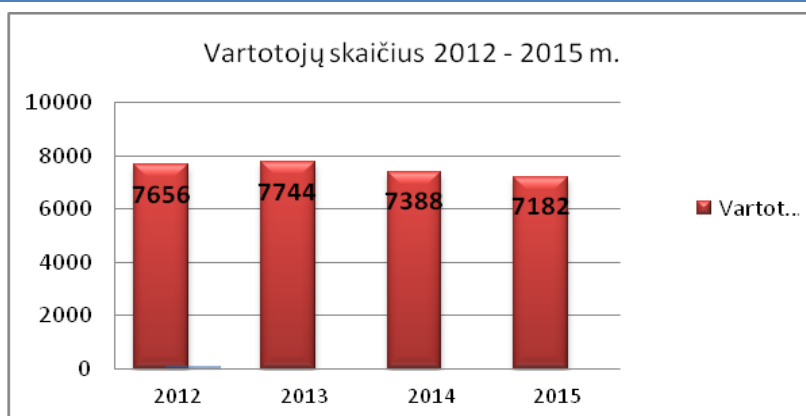
2015 metais Panevėžio rajone buvo užregistruota 41 384 tūkst. gyventojų (<http://195.182.71.157/apps/demografija/>).

Gyventojų sutelkimo procentas – 17 %:

- Miesto bibliotekoje – 12 %
- kaimo bibliotekose – 16%

Panevėžio rajono, palyginus su Panevėžio apskrities ir Lietuvos rajonais, nedidelį rajono gyventojų sutelkimo procentą sąlygoja žemas gyventojų tankumas bei rajone dėl migracijos, demografinės padėties ir senstant gyventojams sparčiai ištuštėjantys kaimai. Atokesnių vietovių gyventojai retai lankosi savo mikrorajono bibliotekose. Tankiausiai gyventojai gyvena ir tradiciškai didžiausias gyventojų sutelktumas yra šalia Panevėžio esančiose gyvenvietėse (Liūdynė 45%, Berčiūnai 27%, Paliūniškis 23%).

Vartotojų skaičius

Kasmet įvairiose rajono vietovėse mažėjantis gyventojų skaičius, ypač vaikų, emigracija, spartus gyventojų senėjimo procesas įtakoja vartotojų skaičiaus mažėjimą ir rajono bibliotekose. Vartotojų ženkliau sumažėjo:

Katinių, Raguvos (3 mėn. vyko remontai), Karsakiškio (pradėjo dirbti 20 val./sav.), Daukniūnų, Naujamiesčio, Raguvos, Daniūnų, Žibartonių (keitėsi darbuotojai, bibliotekos kurį laiką neaptarnavo skaitytojų) bibliotekose ir Viešojoje bibliotekoje (mažėjo studijuojančio jaunimo ir vaikų skaičius).

Vartotojų skaičius padidėjo:

Naujarodžių, Velžio, Vadoklių, Krekenavos bibliotekose. Šiose bibliotekose ataskaitiniais metais vyko aktyvios projektinės veiklos, įvairios iniciatyvos skaitytojams.

Metai	Viso	Savivaldybės VB	Miesto bibliotekoje	Kaimo bibliotekose
2015	7182	1352	407	5423
2014	7388	1392	439	5557

Bibliotekos, kuriose yra:

Metai	Iki 100 skaitytojų	101–200 skaitytojų	201–300 skaitytojų	301–400 skaitytojų	401–500 skaitytojų	500 ir daugiau
2015	3	23	7	1	1	1
2014	3	23	7	1	1	1

Vartotojų sudėties pokyčiai

Vartotojų sudėtis jau keletą metų beveik nekinta. Didžiausią rajono bibliotekų vartotojų dalį ataskaitiniais metais sudarė skaitytojai vaikai iki 14 metų amžiaus – 2 658. Kitose kategorijose vartotojai pasiskirstė taip:

dirbantys asmenys – 1 880,

laikiniai nedirbantys – 716,

pensininkai – 974.

Mažėja laikiniai nedirbančių vartotojų grupė (-124), tikėtina prielaidą, kad jie ir toliau skaito bibliotekoje, bet jau priklauso dirbančiųjų grupei. Dirbančių lankytojų skaičiaus didėjimo tendenciją pastebėjo viešosios bibliotekos, (Berniūnų bibliotekos (2014 m. – 12, 2015 – 21), Ėriškių (2014 m. -20, 2015 m. – 25), Molainių, Pajstrio ir kt. bibliotekininkai

Apsilankymų skaičius. Lankomumas

Metai	Viso	Savivaldybės VB	Miesto bibliotekoje	Kaimo bibliotekose
2015	150 869	18 343	11 011	121 515
2014	179 046	23 580	10 931	144 535

Apsilankymų skaičius bibliotekų sistemoje lyginant su 2014 m. sumažėjo 16 %:

- viešojoje bibliotekoje apsilankymų skaičius stipriai sumažėjo (- 2361) ir beveik sugrįžo į 2008 metų situaciją. Paanalizavus matyti, kad labai sumažėjo vaikų interneto lankytojų skaičius (-1852).
- kaimo bibliotekose apsilankymų skaičius ženkliau mažėjo dėl sutrumpinto darbo laiko (Karsakiškyje (-2132), vykusių remonto darbų bibliotekose (Raguvoje (-1545), Katinuose (-796)), dėl besikeičiančių darbuotojų (Naujamiestyje (-4613), Daukniūnuose (-359), Daniūnuose (-2299)) nevykdytas lankytojų aptarnavimas.

Atsiradus galimybei bibliotekose naudotis nemokamu internetu lankytojų skaičius bibliotekose eilę metų augo. Šiuo metu vis daugiau namų ūkių, ypač priemiestinėse gyvenvietėse, turi interneto prieigą, o gyventojai naudoja ne tik kompiuterius, bet ir įvairius mobilius išmaniuosius įrenginius, todėl šiuo tikslu rečiau lankosi bibliotekoje.

Lankytojų skaičius augo Velžio (+845), Naujarodžių (+430) bibliotekose, kur kaip jau anksčiau minėta, vykdoma aktyvi projektinė veikla, daug veiklų ir užsiėmimų vyksta vaikams ir jaunimui.

Lankomumas

Metai	Bendras lankomumo rodiklis	Savivaldybės VB	Miesto biblioteka	Kaimo bibliotekos
2015	21	13,6	27	22,4
2014	24,2	16,9	24,9	26
2013	22,3	13,9	22,9	24,3

Išduotis

Metai	Viso (fiz. vnt.)	Savivaldybės VB (fiz. vnt.)	Miesto biblioteka (fiz. vnt.)	Kaimo bibliotekos (fiz. vnt.)
2015	251 283	73 622	8 920	168 741
2014	272 899	69 838	12 261	190 800
2013	278 891	70 717	11 628	196 546

Išduodamų dokumentų skaičius 2015 metais sumažėjo 10%.

Išduodamų dokumentų skaičius sumažėjo Kaimo ir Miesto bibliotekose, atitinkamai 3 341 fiz. vnt. ir 22 059 fiz. vnt. Be mažėjančio vaikų skaitomumo, periodinių ir naujausių leidinių kaimo bibliotekose trūkumo, mažėjimą lėmė ir šios priežastys:

ribotą laiką (dėl remonto, darbuotojų kaitos) dirbusios bibliotekos (Raguvos -4 406 fiz. vnt., Daniūnų (-1626 fiz. vnt., Naujamiesčio (-1 861 fiz. vnt.), Bernatonių (-4 656 fiz. vnt.),

užsitęsęs darbuotojų ligos laikotarpis (pvz. Linkaučių -1275),

sumažėjęs skaitytojų skaičius.

Miesto bibliotekoje žemą išduotį nulėmė beveik 40 % sumažėjusi literatūros vaikams išduotis.

Išduotis augo Viešojoje bibliotekoje.

2015 metais viešojoje bibliotekoje vartotojams išduota 73 622 fiz. vnt., t.y. 3 784 fiz. vnt. (5,4 proc.) daugiau negu 2014 m. Lyginant dokumentų išduotį, matyti, kad nuo 2008 metų išduotis nežymiai (po 1- 2 proc.) didėjo. 2013 m. dokumentų išduotis šoktelėjo net 6 proc., o 2014 m. stabilizavosi. Ataskaitiniais metais vėl ženkliai išaugo. Viena iš priežasčių: nuo 2013 m. pradėti imti delspinigiai už pradelstą dokumentų grąžinimo terminą, todėl dažniau atvykstama knygų pasikeisti. Taip didėjo populiarių knygų išduoties apyvarta. Populiarią knygą per metus skaitytojas paima iki 30 kartų, o vienam skaitytojui per 2015 metus išduota vidutiniškai 54 leidiniai.

Rajono bibliotekose daugiausia skaitoma pramoginė, populiarioji pažintinė literatūra, populiarioji psichologija ir medicina, o intelektualesnės literatūros skaitytojų nėra daug. Meilės romanai ir toliau išlieka populiariūs tarp vidutinio amžiaus moterų. Vis dar madingos knygos apie tai kaip išmokti gaminti ir kaip numesti svorio. Vyrų domisi populiariąja pažintine istorine literatūra, ypač apie Antrąjį pasaulinį karą, svarbius Europos įvykius, taip pat mėgstamos žymių istorinių asmenybių biografijos, kelionių vadovai.

Jaunimą domina knygos apie vampyrus, istoriniai trileriai. Populiariausi autoriai: Alyson Noel, P.C.Cast ir Kristin Cast, L.J.Smith, Rishelle Mead, Suzanne Collins, Michael Scott.

Tarp skaitomiausių lietuvių 2015 m. autorių buvo Romualdas Granauskas, Irena Buivydaitė, Elena De Strozzi, Vytautas Ažušilis, Sigitas Parulskis, Vytautas Račickas, Vytautas V. Landsbergis, Jurga Ivanauskaitė, Kristina Sabaliauskaitė, Daiva Vaitkevičiūtė. Daugiausia kartų išduotos buvo K.Sabaliauskaitės „Silva Rerum II“ (29 kartai), „Silva Rerum III“ (22 kartai) V.Mykolaitis-Putinas „Raštai. T. 4: Altorių šešėly“ (28 kartai), Rūta Janutienė „Raudonoji Dalia“ (28 kartai), Marius Katiliškis „Miškais ateina ruduo“ (26 kartai), Saulius Šaltenis „Riešutų duona“ (23 kartai), Dagnė Jakševičiūtė „Gyvenom socializme: prisiminimai apie Juozą Baltušį“ (21 kartas).

Tarp užsienio grožinės literatūros autorių skaitomiausios buvo Mary Higgins Clark knygos (dauguma išduota 22 – 28 kartus), Diane Chamberlain „Tėvas ir duktė“ (32 kartai), Santa Montefiore „Neužmiršk manęs“ (29 kartai), Jane Lovering „Širdies muzika“ (28 kartai), Nora Roberts „Kolekcionierė“ (26 kartai), Aleksandra Marinina „Nutrauktos gijos“ (25 kartai), Cathy Kelly „Mažo miestelio moterys“ (25 kartai), Sarah Jio „Gegužės pūga“ (25 kartai), Sandra Brown „Skandalas“ (24 kartai).

LIBIS Vartotojų aptarnavimo ataskaitos duomenimis (viešojoje bibliotekoje), populiariausia lietuvių autorių mokslinės literatūros knyga buvo Nijolės Narmontaitės „Aktoriai, režisieriai ir kasininkės: ko nematė žiūrovai“. Tai daugiausia kartų praėjusiais metais skaitytojams išduota lietuvių autoriaus mokslo populiariosios literatūros knyga. Ji paimta 31 kartą. Susidomėjimo sulaukė ir Vytauto Pranulio, Arvydo Pajuodžio, Reginos Virvilaitės ir Sigitos Urbonavičiaus „Marketingas“, Algimanto Sakalo, Alfonso Laurinavičiaus ir kt. knygos.

Panagrinėjus skaitymo statistiką, aiškiai matyti, kad moterys skaito kur kas daugiau nei vyrai. Viešojoje bibliotekoje iš 1009 vyresnių nei 16 metų bibliotekos vartotojų net 74 proc. (745) sudaro moterys. Iš 24 245 šiai amžiaus grupei į namus išduotų knygų, net 86 proc. (20 810) išduotos moterims.

Išduota dokumentų į namus:

Metai	Viso (fiz. vnt.)	Savivaldybės VB (fiz. vnt.)	Miesto biblioteka (fiz. vnt.)	Kaimo bibliotekos (fiz. vnt.)
-------	------------------	-----------------------------	-------------------------------	-------------------------------

2015	112 457	45 472	2 452	64 533
2014	155 285	29 215	9 969	116 101

Išduota dokumentų vietoje:

Metai	Viso (fiz. vnt.)	Savivaldybės VB (fiz. vnt.)	Miesto biblioteka (fiz. vnt.)	Kaimo bibliotekos (fiz. vnt.)
2015	138 826	28 150	6 468	104 208
2014	117 614	40 623	2 292	74 699

2015 metais Viešojoje bibliotekoje vartotojams į namus išduota 28 150 fiz.vnt dokumentų, ir tai sudarė 38,2 proc. visos išduoties. Bibliotekos skaityklose naudotasi 45 472 fiz. **vnt.** dokumentų.

Daugiau kaip pusę dokumentų išduoties (62 proc.) sudarė išduotis vietoje, nes į namus neišduodami informaciniai, ir kiti vertingi dokumentai, einamojo mėnesio žurnalai ir visi laikraščiai.

Apskaityti dokumentų išduotį vietoje, esant atviriems fondams, kai skaitytojai laisvai renkasi reikalingus spaudinius iš lentynų, yra sudėtinga. Skyriuje naudojama atrankinio skaičiavimo metodą. Išduotis vietoje vis didėjo ir tik nuo 2013 m. nežymiai (2-1 proc.) pradėjo mažėti. Tam turėjo įtakos sprendimas kuo daugiau knygų iš saugyklos ir informacinio fondų išduoti į namus. Kita vertus didelis naudojimosi dokumentais vietoje procentas rodo, kad žmonės daug laiko praleidžia bibliotekoje, kad ji patraukli laisvalaikio, prieigos prie kompiuterių ir informacijos paieškos vieta.

2015 metais išduotis vietoje išaugo periodikos sąskaita. Laikraščių ir žurnalų skaitykloje skaityta beveik 10 proc. daugiau negu 2014 m.

Rajono bibliotekose išduotis vietoje sudarė 45 %. Bibliotekininkai pastebėjo, kad vietoje spaudinius, dažniausiai periodinius, skaito senjorai ir vaikai. Pastarieji labai domisi ir spalvingomis, didelėmis raidėmis ir daug iliustracijų knygelėmis, kurias greitai perskaito ir ima naujas. Senjorai, skaitydami spaudinius bibliotekoje, pasidalina ir vietos naujienomis, pabendrauja, nes neretai gyvena po vieną ir jaučia didelį bendravimo poreikį.

Periodinius leidinius skaityti bibliotekose yra pamėgę ir socialinių rizikos grupių skaitytojai, kurių namuose yra atjungta elektra ir jie neišgali įsigyti spaudinių, „tai jiems vienintelis būdas sužinoti vietos, šalies ir pasaulio naujienas“ Naujarodžių biblioteka.

Išduota grožinės literatūros:

Metai	Viso (fiz.vnt.)	Savivaldybės VB (fiz.vnt.)	Miesto biblioteka (fiz.vnt.)	Kaimo bibliotekos (fiz.vnt.)
2015	102 953	32 853	4 645	65 455
2014	111 178	31 878	6 587	72 713

Grožinės literatūros išduotis sumažėjo Kaimo ir Miesto bibliotekose – 7 258 ir 1 942 fiz. vnt.

2015 metais viešojoje bibliotekoje grožinės literatūros išduota 32 853 fiz. vnt., ir tai sudarė 45 proc. visos išduoties. Tikslios vien knygų (be periodikos) išduoties apskaityti negalima, tačiau galima teigti, kad

daugiau išduodama grožinės literatūros knygų. Dokumentų išduotis 1 proc. padidėjo šakinės literatūros literatūros naudai, nes padidėjo periodikos išduotis.

Viešojoje bibliotekoje moksleiviai, studentai daugiausia skaito programinę literatūrą, moterys – meilės romanus, vyrai, fantastiką, istorinius romanus, o detektyvai – mėgstami visų. Skaitytojai labai laukia naujų knygų, kurias pamato knygynuose, įvairiose reklamose ir nori jas perskaityti, bet bibliotekoje yra tik viena knyga ir jos reikia laukti eilėje (dokumentų rezervavimo galimybė), arba iš viso nėra. 2015 metais skaitytojai rezervavo 1240 (2014 - 1051) knygų, iš jų 1025 (2014 m. - 963) grožinės literatūros.

Siekiant padidinti grožinės literatūros sklaidą rajone, po bibliotekas keliauja „Knygų lagaminai“ suformuoti iš viešosios bibliotekos fondų. Į 10 „Knygų lagaminų“ tilpo 306 knygos suaugusiems. Jas skaitė Gustonių, Krekenavos, Linkaučių, Liūdynės, Molainių, Paliūniškio, Raguvos, Smilgių, Tiltagalių ir kitų bibliotekų skaitytojai.

Keturių „Knygų lagaminų“ vaikams knygas skaitė Berčiūnų, Jotainių, Naujamiesčio, Ramygalos, Smilgių, Tiltagalių, Vadoklių, Velžio, Žibartonių bibliotekų jaunieji skaitytojai. Naudodamiesi šia paslauga, rajono skaitytojai susipažįsta su įvairesne literatūra ir naujais knygų autoriais.

Kaimo bibliotekose grožinės literatūros išduotis dėl anksčiau minėtų priežasčių sumažėjo, bet grožinė literatūra ir toliau itin domina rajono skaitytojus. Pastebėta, kad vyresnio amžiaus skaitytojai labiau domisi lietuvių autorių kūriniais, I. Buivydatės, D. Sabaliauskaitės, E. Vaitkevičiūtės, F. Taunytės, B. Tiknevičiūtės ir kt. kūryba. Deje, beveik neskaitoma poezija. Iš užsienio autorių kūrinių skaitytojų buvo pageidaujami ir skaitomi J. Pikoult, J. Moyes, Jo Nesbo, A. Marininos ir kt. Kūriniai.

Išduota teminės literatūros:

Metai	Viso (fiz.vnt.)	Savivaldybės VB (fiz.vnt.)	Miesto biblioteka (fiz.vnt.)	Kaimo bibliotekos (fiz.vnt.)
2015	142 659	40 769	4 275	97 615
2014	155 314	37 960	5 674	111 680

Teminės literatūros išduotis sumažėjo jau eilę metų mažėja, tačiau dėl situacijos, kai yra apskaitoma kartu su periodika, sudaro nuo 59 iki 61 % visos išduoties, atskirose bibliotekų kategorijose.

Iš teminės literatūros skaitytojų tarpe paklausi sveikos gyvensenos, gyvūnų priežiūros, žmonių tarpusavio santykius nagrinėjanti literatūra.

Periodinių leidinių išduotis:

Metai	Viso (fiz. vnt.)	Savivaldybės VB (fiz. vnt.)	Miesto biblioteka (fiz. vnt.)	Kaimo bibliotekos (fiz. vnt.)
2015	124 153	24 910	3 921	95 322
2014	139 259	22 614	5 011	111 634

Viešojoje bibliotekoje ataskaitiniais metais teminės literatūros išduota 40769 fiz. vnt., t.y. 55 proc. nuo visos išduoties. Išduotis pagal mokslo šakas LIBIS programoje apskaitoma kartu su periodika (o jos dauguma priskiriama mokslo šakoms), todėl šios literatūros išduoties procentas toks didelis.

Ataskaitiniais metais užprenumeruota 52 pav. periodinių leidinių, iš jų 16 pav. laikraščiai, o praėjusiais 2014 m. - 47 pav. periodinių leidinių. Pavieniams asmenims, organizacijoms ir leidykloms parėmus viso gauta – 100 (2014 m.- 96) pav. periodinių leidinių. Matome, kad, periodinių leidinių išduotis didėja proporcingai didėjant jos gavimui. Periodinės literatūros rodikliai bibliotekoje išlieka aukšti, tai rodo, kad ši literatūra vartotojams yra įdomi ir reikalinga.

Dokumentų išduotis pagal rūšį

2015 metais knygų išduota 48 712 fiz. vnt. (66,2 proc.), periodinių leidinių 24 910 fiz. vnt. (34 proc.), kiti dokumentai (natos, vaizdiniai, garso, elektroniniai, skaitmeniniai ir kt.) – tik 26 fiz.vnt., 0,1 proc. 2015 m. periodinių leidinių išduota 2 296 fiz. vnt. daugiau negu 2014 m.

Visi rajono kaimo bibliotekų darbuotojai pripažįsta, kad periodika kaime labai populiari ir skaitoma. 2015 m. kaimo bibliotekoms periodinių leidinių vidutiniškai buvo užprenumeruota po 6 pav. (3 pav. žurnalų ir 3 pav. laikraščių). Deja, tai itin mažai, išskyrus situaciją Liūdynės bibliotekoje, kur vietos bendruomenė prenumeruoja net 42 pav. periodinius leidinius. Bibliotekoms neretai perskaitytą periodiką dovanoja skaitytojai, šeimos nariai, paskirstomi iš LR kultūros ministerijos gauti žurnalai.

Skaitomiausi periodiniai leidiniai: „Panevėžio rytas“, „Lietuvos rytas“, „Kaimo laikraštis“, ypač pamėgti moterų žurnalai moterų „Ji“, „Šeimininkė“, „Prie kavos“ kadangi ten daug įvairiausių patarimų grožio, buitės, bendravimo klausimais. Jau eilę metų

Periodinių leidinių išduotis Kaimo ir Miesto bibliotekose sumažėjo, ir tam žinoma įtakos turėjo, kaip minėta, mažas gaunamų spaudinių, ypač vaikams, kiekis.

Skaitomumas

Metai	Bendras skaitomumo rodiklis	Savivaldybės viešoji biblioteka	Miesto biblioteka	Kaimo bibliotekos
2015	35	55	22	31
2014	37	50	28	34

Vartotojams skirtos darbo vietos 2015 m.

<u>Vartotojams skirtų darbo vietų skaičius:</u>				
Iš viso	Iš jų	Viešojoje bibliotekoje	Miesto bibliotekoje	Kaimo bibliotekose
396		35	17	344
<u>Vartotojams skirtų kompiuterizuotų darbo vietų skaičius:</u>				

Iš viso	Iš jų	Viešojoje bibliotekoje	Miesto bibliotekoje	Kaimo bibliotekose
145		11	5	129

Kompiuterizuotų darbo vietų skaičius bibliotekų darbuotojams.

Iš viso – 63

- viešojoje bibliotekoje – 29
- miesto bibliotekoje – 2
- kaimo bibliotekose – 32

Vartotojų orientavimas ir apmokymas

Bibliotekininkų pravesių apmokymų bendra trukmė iš viso – 851 val.

Viešojoje bibliotekoje – 69 val.

Kaimo bibliotekose – 727 val.

Miesto bibliotekoje – 55 val.

Vartotojų mokymai bibliotekoje skirti įvairioms skaitytojų grupėms – naujai užsiregistravusiems į biblioteką ar norintiems pagilinti žinias tam tikroje srityje, susirasti informaciją duomenų bazėse, kituose šaltiniuose, ugdyti kompiuterinio raštingumo įgūdžius. Mokymai apima įvairias formas – grupines (ekskursija po biblioteką, kompiuterinio raštingumo pamokos) ir individualias (informacijos paieška įvairiuose šaltiniuose, konsultacijos dirbant su kompiuteriu).

Nuo 2009-ųjų metų bibliotekose rengiami kompiuterinio ir internetinio raštingumo mokymai.

Viešojoje bibliotekoje gyventojus kompiuterinio raštingumo mokė trys skyriaus darbuotojos ir kompiuterininkė. Vienas bibliotekos darbuotojas išklaušė projekto „Centralizuotas savivaldybių paslaugų perkėlimas į elektroninę erdvę“ pristatymą ir įgytas žinias panaudojo mokant gyventojus. Mokymai vyko vaikų literatūros skaitykloje, kur sąlygos nėra geros nei besimokantiems, nei mokytojams, nei skaitytojams. Žmonių susidomėjimas bibliotekose, tiek viešojoje, tiek kaimo, rengiamais kursais labai sumažėjęs, daugiau teko konsultuoti individualiai įvairiais klausimais.

Žmonės dažniausiai kreipėsi norėdami įgyti kompiuterinio raštingumo pradmenis. Gyventojai buvo mokomi naudotis bibliotekų elektroniniais katalogais, konsultuojami, kaip vykdyti dokumentų paiešką ir juos užsakyti per bibliotekos tinklalapį, atlikti informacijos paiešką elektroniniuose dokumentuose bei prenumeruojamose duomenų bazėse ir pan.

Bibliotekininkai mokė lankytojų grupes, pasitelkdami specialiai parengtą mokomąją medžiagą ir žinias, kurias patys įgijo projekto „Bibliotekos pažangai“ kompiuterinio raštingumo ir suaugusiųjų mokymo kursuose. įvairiais klausimais.

- Kompiuterinio ir internetinio raštingumo mokymai grupėms

Rajono bibliotekose – 32. Iš jų Viešojoje bibliotekoje per 2015 metus mokymuose dalyvavo ir pažymėjimus gavo 22 gyventojai.

Mokymų grupėms trukmė – nuo 12 iki 16 ak. val.

- Konsultuotų gyventojų skaičius – 2 505.
- Konsultacijų suteiktų gyventojams skaičius – 3 283.

Dažniausiai teiktos konsultacijos 2015 m. rajono bibliotekose: paieška internete – 663; bendravimas (skype, el. paštas, socialiniai tinklai ir kt.) – 400; darbas kompiuteriu – 338. Viešojoje bibliotekoje 2015 metais konsultuoti 124 gyventojų ir tai yra 13 konsultacijų daugiau nei 2014 m. (111). Pagal temas konsultacijos pasiskirsto taip: darbas kompiuteriu – 28, bendravimas (skype, el. paštas) – 19, paieška internete – 19, el. valdžia – 4, švietimas (el. katalogai, duombazės) – 23, kultūra ir laisvalaikis – 14, sveikata – 1, darbo paieška – 2 ir kita – 14.

- Gyventojams suteikta individualių konsultacijų 95:

Viešojoje bibliotekoje – 6 vartotojams

Rajono bibliotekose – 89 vartotojams.

Dažnam vartotojui reikėjo pagelbėti kuriant elektroninį pašta, padėti pasinaudoti internetinės telefonijos *Skype* programa ar susikuriant FB ir kt.

2015 metais viešojoje bibliotekoje įdiegta naujovė – knygų skaityklė „Cybook Odyssey“ besidomintys skaitytojai individualiai buvo mokomi užsakyti kūrinius portale www.epaveldas.lt ir skaityti skaityklėje bibliotekos patalpose.

Bibliotekos jau 8 m. bendradarbiauja su Panevėžio apskrities Valstybinės mokesčių inspekcijos skyriumi, organizuojant bibliotekose gyventojų pajamų elektroninį deklaravimą. Devyniose kaimo bibliotekose kartu su VMI specialistais savo pajamas el. būdu deklaravo per 400 rajono gyventojų.

TBS. TBS problemos. Neigiami atsakymai

2015 metais į Lietuvos bibliotekas buvo išsiųsti 125 spaudinių užsakymai. Gauta 117 dokumentų: 89 originalai ir 28 kopijos. Neigiamų atsakymų buvo 8. Rajono bibliotekų vartotojai galėjo pasinaudoti kitų

Bibliotekos	2015 m.	2014 m.	2013
Abonentų skaičius	5	7	11
Išsiųsta užsakymų	125	144	152
Gauta dokumentų	117	135	141
Originalų	89	101	121
Kopijų	28	34	20
Gauta neigiamų	8	9	11

Spaudiniai buvo skolinami iš Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo, Panevėžio apskrities G. Petkevičaitės-Bitės, Kauno apskrities viešosios, Vilniaus apskrities A. Mickevičiaus viešosios ir Šiaulių universiteto bibliotekų.

Per 2015-uosius metus rajono viešosios bibliotekos vartotojai buvo užsisakę 34 dokumentus. TBA keliu iš kitų bibliotekų gauta 32 spaudiniai. Kaimo bibliotekų vartotojai buvo užsisakę 91 dokumentą. TBA keliu jie gavo 85 spaudinius. 13 spaudinių gavo Molainių biblioteka, 8 spaudinius Vadoklių biblioteka, 7 – Liūdynės biblioteka, po 5 spaudinius gavo Berčiūnų, Ramygalos, Šilagalio, bibliotekos. Daugiausia spaudinių skolinasi studentai, įvairių profesijų specialistai, kurie tobulinasi savo srityje. Jie iš kitų bibliotekų užsisako siauresnio profilio literatūrą.

Dokumentai užsakomi naudojantis LIBIS tarpbibliotekinio skolinimosi posistemiū. Dokumentų tarpbibliotekinis skolinimas išlieka nedidelis, tą byloja statistiniai duomenys, be to, per kompiuterių tinklus vartotojai iš duomenų bazių patys (arba su bibliotekininko pagalba) gali susirasti ir atsisiųsti norimus visatekščius dokumentus ar jų dalis. Mažam paslaugos populiarumui įtakos turi ir kaina. Vartotojas turi mokėti už persiuntimo išlaidas, mokestį už kopijas, ar skenavimą. Panevėžio apskrities G.Petkevičaitės-Bitės viešajai bibliotekai mokėjome tik už kopijas, o knygas pasiimdavome patys. Visiems vartotojams TBA paslauga yra mokama.

Renginiai

2015 metais suorganizuoti 1121 renginiai.

	Iš viso	Viešojoje bibliotekoje	Miesto filiale	Kaimo filialuose
Iš viso	1121	132	71	918
Žodinių	428	70	37	321
Vaizdinių	350	37	29	284
Kompleksinių	334	25	5	304
Lankytojų skaičius	18 247	1431	1131	15685

Pagrindinės renginių formos ir tematika:

Rajono bibliotekose vykę renginiai padėjo gerinti bibliotekų įvaizdį, didinti jos reikšmę bendruomenės gyvenime, vykdyti šviečiamąją veiklą, mokyti lankytojus naudotis bibliotekos informaciniais ištekliais. Valstybinės šventės ir atmintinos datos pažymėtos dokumentų parodose, pilietinėse akcijose, kūrybiniuose užsiėmimuose. Bibliotekose buvo akcentuotos Kovo 11-oji - Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo, Laisvės gynėjų, Gedulo ir vilties, Lietuvos valstybės atkūrimo, Mindaugo karūnavimo, Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos dienos ir kt.

Kūrybingai valstybingumui skirtą šventę suruošė Vadoklių biblioteka. Renginyje „Dainos ir eilės Lietuvos valstybei“ buvo suburti Panevėžio krašto bei kaimyninių rajonų – Kėdainių, Raseinių literatai, dainuojamosios poezijos atstovai, skambėjo jų eilės bei muzika.

2015-ieji, Etnografinių regionų metai, bibliotekose pažymėti organizuojant kalendorines šventes, atskleidžiant savo vietovės kultūrinio paveldo ypatumus, papročius, demonstruojant amatininkų kūrinius. Šiai

temai buvo skirtas renginys ir Puziniško muziejuje - "Vakarojimai Puziniško dvarelyje", kuriame Panevėžio krašto savitumą pristatė Upytės Tradicinių amatų centras, Uptytės linų muziejus, J.Tumo- Vaižganto ir knygnešių muziejus, vietos amatininkai. Piniavos bibliotekininė J.Šimeliūnienė, suruošusi šia tema renginį, sukviėtė visą bendruomenę. Buvo prisiminta krašto senovė dainuojant liaudies dainas, šnekant aukštaitiška tarme, šokant senovinius šokius, susipažįstant su tautiniais rūbais.

Bibliotekos aktyviai įsijungė į 15-ąją, Nacionalinę Lietuvos bibliotekų savaitę, kuri rajono bibliotekų lankytojams atvėrė daug įdomių galimybių. Čia vyko knygų pristatymai, pokalbiai, diskusijos, susitikimai įvairioms skaitytojų grupėms.

Savo veikla bibliotekos įsijungia ir į kitus, Lietuvos bibliotekas apjungiančias akcijas bei projektus – „Metų knygos“ rinkimus, Šiaurės šalių bibliotekų savaitę, Knygų Kalėdas. Jų metu bibliotekų veikla tampa daugiau pastebima bendruomenėje, užsimezga glaudesnis ryšys su kitomis institucijomis, partneriais, pavieniais lankytojais. Ypač smagu, kai skaitytojai papildo bibliotekos fondą dovanotomis knygomis. Nacionalinės bibliotekų savaitės proga gražios dovanos sulaukė Miežiškių biblioteka - vietos gyventoja bibliotekai padovanojo 35 beveik naujas knygas: tai įvairi teminė, grožinė, bei vaikams skirta literatūra.

Bibliotekos įsiliejo į Knygų Kalėdų bei Metų knygos rinkimų akcijas su knyga, skaitymu susijusiais užsiėmimais, renginiais. Aktyviai į šią veiklą įsijungusi Velžio biblioteka sujudo visą bendruomenę – „Metų knygos“ buvo skaitomos pačių sukurtų kalėdinių dekoracijų apsuptyje, diskutuojama prie arbatos, bendraujama.

Raguvos miestelio biblioteka su dideliu džiaugsmu organizavo susitikimą su viena iš „Metų knygos“ akcijos autorių - Giedre Kazlauskaite. Susitikime dalyvavo daug gimnazijos narių, skaitytojų, Raguvos literatų. G.Kazlauskaitė - poetė, literatūros kritikė, kultūros leidinio „Šiaurės Atėnai“ redaktorė pristatė savo poezijos knygą „Meninos“, skaitė poetinius tekstus. Savo kūrybą skaitė ir raguviškiai, krašto eiliuotojai.

2015-aisias prisimintos žymių žmonių sukaktys – Mykolo Kleopo Oginskio 250-oios, Antano Barausko 180-osios, Juozo Balčikonio 130-osios, J.Žemaitės 170-osios ir kt. Ėriškių biblioteka savo kraštiečiui J.Balčikonui ruošė informacinę medžiagą, kartu su kultūros centru organizavo iškilmingą jo gimimo metinių paminėjimą. Dauguma bibliotekų lankytojų susipažino su pasaulinio garso kūrėju K.M. Oginskiu, klausėsi kūrinių. J.Žemaitė buvo plačiai paminėta bibliotekos Puziniško muziejuje - prisiminti čia jos gyventi metai, ruošiant literatūrinės kompozicijas, inscenizuojant jos kūrinius. Renginio - „Vakarojimų Puziniško dvarelyje“ metu buvo parodytas vietos bendruomenės spektaklis, inscenizuota „Dvejų Moterų“ drama „Kaip kas išmano, taip save gano“, žiūrovai galėjo patys improvizuoti, kurdami to laikmečio istorines situacijas.

Kalbininko Jono Šukio 80-mečio sukaktis buvo paminėta nuvykus jo aplankyti į Vilnių. Kraštiečio iš Miežiškių vyko pasveikinti bibliotekos darbuotoja su kitais kraštiečiais.

Biblioteka – susitikimų vieta. Tai patvirtina kraštiečių bei žymių žmonių apsilankymai bibliotekose. Dembavoje lankėsi politikas, LR Seimo narys Egidijus Vareikis. Jis pristatė savo poezijos knygą „Atminties draiskalai“. Svečias dalinosi diplomato, keliautojo patirtimi bei filosofiniais pamąstymais. Klausytojus suintrigavo knygos mobilus barkodas, kurį panaudojus galima išgirsti E. Vareikio įgarsintus eilėraščius.

Susitikimais su žymiais žmonėmis džiaugėsi Krekenavos biblioteka. Poezijos mylėtojai buvo pakviesti į popietę „Vilties vaivorykštė“ susitikti su poetu, rašytoju, vertėju, Robertu Keturakiu bei žemiete, poete Saulute

Genovaitė Markauskaitė. Svečiai pristatė savo naujausias poezijos knygas. Poetų eiles skaitė moksleiviai, kultūrininkai. R.Keturakis ypač jautriai kreipėsi į jaunimą, jiems deklamuodamas B.Brazdžionio, K.Bradūno, H.Radausko, J.Marcinkevičiaus eiles ir linkėdamas, kad „jos vestų į gėrį ir grožį“.

Krekenavos biblioteką aplankė kraštiečiai Mykolas Kručas, Lietuvos nepriklausomų rašytojų sąjungos narys, pradžiuginęs nauja, jau ketvirtąją kūrybos knygą „Pavasario želmenys“.

Susirinkusiems autorius gražia panevėžietiška tarpe skaitė ištraukas iš savo kūrinių. Kartu atvykę jo draugai atliko nuotaikingą programą. Kraštiečių sveikino krekenaviečiai, šiltus žodžius tarė ir jo kūrybos gerbėjai.

Smagu, kad rajono bibliotekose kiekvienas atranda ne tik sau tinkančias informaciją, žinias bei turiningai praleidžia laisvalaikį. Bibliotekos kviečia gyventojus į teminius renginius, užsiėmimus atsižvelgdamos į įvairias kalendorines svarbias datas. Bibliotekose populiarios Tarptautinė pagyvenusių žmonių diena, Tarptautinė tolerancijos diena, Tarptautinę šeimos diena ir kt. Jos padeda telkti bendruomenę, kelti diskusijas, aptarti visuomeninius reiškinius. Šeimos dieną Berniūnų bibliotekoje buvo daug diskutuojama apie knygas. Buvo pristatytos Bryan Craig „Artimumo ieškojimas santuokoje“, D.W.Winnicott „Vaikas, šeima ir išorinis pasaulis“ knygos. Renginio dalyviai dalijosi įspūdžiais, mintimis ir savo įžvalgomis. Renginyje turėjo ką veikti ir vaikai – jie skaitė ištraukas iš Jurg Scubiger knygos „Mama, tėtė, aš ir ji“.

Gyventojai pamėgo įvairius meninius užsiėmimus, kuriuose gali kūrybiškai leisti laiką. Išmokti puokščių komponavimo meno į Gustonių - UDC erdves rinkosi dalyviai iš Gustonių, Sujetų, Berčiūnų vietovių. Kartu su profesionalia floriste dalyviai susipažino su įvairiais floristikos pagrindais ir kibo į kūrybinį darbą.

Bibliotekos – atviros erdvės gyventojų kūrybos darbams eksponuoti. Savo darbus čia pristato amatų, meno, fotografijos kūrėjai. Raguvo bibliotekoje jau ne pirmą kartą savo darbus eksponavo moksleivė Inesa Skapaitė, šįkart – fotografijos. Savo pomėgiu fotografuoti ji pasidalino su visais – suruošė parodą bibliotekoje.

Savo veiklose bibliotekos ieškojo sąlyčio taškų su sunkiausiai prieinama amžiaus grupe – jaunimu, siekiant įvairiais renginiais ir užsiėmimais motyvuoti juos prasmingesnei veiklai. Į šią veiklą entuziastingai įsijungė Naujarodžių biblioteka, paruošusi jaunimo užimtumo skatinimo projektą „Atmerk akis – generuok mintis“. Kartu su projekto autore V.Antanaityte bibliotekoje vykstančiuose užsiėmimuose jauni žmonės linksmai ir prasmingai leido laisvalaikį. Čia jie lavino savo kūrybiškumą, vizualinį raštingumą, stiprino komandinio darbo įgūdžius, savirealizaciją. Bibliotekoje buvo sukurta kinomanų erdvė, vyko kino seansai jaunimui po atviru dangumi, pasirenkant knygų ekranizacijas. Penktadienius jauni žmonės sutikdavo „Mediatoriuje“ – čia buvo galima žiūrėti pačių pasiūlytą filmą, diskutuoti.

Jaunimo veiklą su jiems organizuojamais renginiais tęsė „Eurodesk“ tinklo atstovė, Raguvo bibliotekoje dirbanti V.Gailiušytė. Ji organizavo pristatymus jaunimui su tinklo vykdoma „Time to Move“ kampanija apie jaunimo perspektyvas bei galimybes studijuojant, įsidarbinant. Į šią veiklą įsijungė ir rajono bibliotekoje savanoriaujanti ES svanorė Naddja Huber. Bibliotekų darbuotojai aktyviai įsijungė į Europos dienos renginį Panevėžio mieste, paruošę interaktyvias užduotis bei informacinę medžiagą jaunimui.

Mokamos paslaugos

Paslaugų nomenklatūra, pokyčiai ir apimtis

2015 metais už mokamas paslaugas iš viso surinkta **1 703 eur.**

2015 metais buvo peržiūrėtos ir iš naujo patvirtintos Panevėžio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos, kaimo bibliotekų bei muziejų teikiamų atlygintinų paslaugų kainos: Panevėžio rajono savivaldybės tarybos sprendimas „Dėl Panevėžio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos teikiamų atlygintinų paslaugų kainų patvirtinimo“ 2015 m. lapkričio 26 d. Nr. T-226.

Ataskaitiniais metais už mokamas paslaugas:

Viešojoje bibliotekoje surinkta 441,8 eur (1 525,44 Lt.):

2014 m. - 2.040,95 Lt.,

2013 m. – 2.648,6 Lt.

Surenkamų pinigų padidėjimą 2013 m. lėmė pradėti rinkti delspinigiai už pradelstas grąžinti knygas. Šis mokestis visumoje drausmina vartotojus. Nuo 2006 metų surenkamų pinigų suma mažėja viešojoje bibliotekoje, nes vis mažiau į biblioteką atvyksta naujų, kitoje bibliotekoje neskaitančių, vartotojų, tad tuo pačiu mažėja parduodamų LIBIS pažymėjimų skaičius. Vartotojai kompiuterizuotomis darbo vietomis ir internetu ir toliau naudojasi nemokamai, bet daugiau teikiama skenavimo ir spausdinimo paslaugų. Viešos interneto prieigos vartotojai patys gali atlikti spausdinimo ir skenavimo darbus.

Kaimo bibliotekose – 961,2 eur. Iš jų **Ramygalos miesto** bibliotekoje – 87 eur. Rajone gyventojai bibliotekose moka už kopijavimo, spausdinimo ir skenavimo paslaugas.

Daugiausiai rajono gyventojai naudojosi kopijavimo paslauga.

Muziejuose – 300 eur. Tai mokestis už lankytojų bilietus bei edukacines programas ir ekskursijas.

IV. DARBAS SU SKAITYTOJ AIS VAIK AIS

Skaitytojų telkimas

Gyventojų vaikų skaičius

Panevėžio rajone 2015m. nuo gimimo iki 15 metų amžiaus gyveno 5 634 vaikai (<http://osp.stat.gov.lt>).

Vaikų gyventojų skaičius rajone nuolat mažėja.

Vaikų sutelkimo procentas

- Miesto filiale – 47%
- kaimo filialuose – 33%

Sutelktumas išlieka didesnis gyvenvietėse, kur biblioteka įsikūrusi viename pastate su ugdymo įstaiga, mažesnis - priemiestinių gyvenviečių bibliotekose. Pavyzdžiui Dembavos, Bernatonių, Velžio bibliotekų mikrorajonuose yra nemažai vaikų, tačiau jie mokosi mieste, tikėtina, kad aktyviau naudojasi miesto ar mokyklų bibliotekų paslaugomis.

Neretai, nors vaikų skaičius mikrorajone nedidelis, bet į gyvenvietėje veikiančią mokyklą jie yra atvežami iš kitų mikrorajonų ir lanko mokyklos patalpose, arba netoliese esančią viešąją biblioteką, tad atitinkamai ir sutelktumas tampa didesnis (Žibartonių, Nevėžio bibliotekos).

Telkiant gyventojus vaikus problemos jau eilę metų išlieka tos pačios:

- į užsienį išvykstantys tėvai išsiveža vaikus,
- mažėjantis gimstamumas,
- uždaromos rajono mokyklos.

Nelikus mažos komplektacijos mokyklų (pradinių), o vaikus vežant į mokyklas didesnėse gyvenvietėse, vaikai arba lankosi vietos bibliotekose, arba vėliau grįžę, nebesuspėja apsilankyti vietoje esančių. Tik vasaros atostogų metu jie prisiregistruoja savo gyvenvietės bibliotekose.

Skaitytojų vaikų aptarnavimas

Metai	Viso	Savivaldybės VB	Miesto biblioteka	Kaimo bibliotekos
2015	2 658	343	179	2136
2014	2 795	396	207	2 195

Iš 7 182 rajono bibliotekų vartotojų – 2 658 vaikai. Ataskaitiniais metais skaitytojų vaikų mažėjo beveik visose bibliotekų kategorijose. Tokią situaciją susiklostė tiek dėl kasmet mažėjančio vaikų skaičiaus rajone, tiek dėl mažėjančio vaikų (ypač paauglių) susidomėjimo skaitymu. Vaikų skaitytojų skaičius sumažėjo 5%.

Viešojoje bibliotekoje 2015 m. užregistruoti **343** skaitytojai vaikai, t.y. 53 skaitytojais mažiau nei praėjusiais metais. Iš jų 273 perregistruoti, 70 užsiregistruoti naujai. Pagal sudėtį skaitytojai pasiskirstę taip: 13 – ikimokyklinio amžiaus, 164 – pradinukai (I-IV kl.), 166 – V-VIII kl. moksleiviai. Daugiausia sumažėjo paauglių – 53 skaitytojais.

Apsilankymų skaičius

Metai	Viso	Savivaldybės VB	Miesto biblioteka	Kaimo bibliotekos
2015	76 590	4 961	6 970	64 659
2014	86 400	7 507	6 732	72 161

Ataskaitiniais metais vaikų lankytojų sumažėjo 11 % arba 9 810.

Lankytojų padaugėjo Ramygalos miesto bibliotekoje - 4%. Teigiamos įtakos galėjo turėti surengta vasaros stovykla vaikams „Menų miškas“ bei darbuotojų skaita. O Viešojoje bibliotekoje ir kaimo bibliotekose pastebimas vaikų lankytojų skaičiaus mažėjimas labiausiai sietinas su kompiuterių vartotojų vaikų mažėjimu. Pastaraisiais metais vis daugiau namų ūkių įsigyja kompiuterius, tad retėja ir vartotojų vaikų apsilankymai bibliotekose.

Žinoma, apsilankymų skaičiui įtakos turi ir bibliotekų prieinamumas. Ėriškių bibliotekai pradėjus dirbti pilnu etatu lankytojų vaikų padaugėjo, o štai sutrumpinus Karsakiškio bibliotekos darbo laiką lankytojų vaikų

sumažėjo (-795). Apsilankymų mažėjo ir bibliotekose kuriose vyko darbuotojų kaita (Bernatonių, Naujamiesčio, Daniūnų), remonto darbai ir pan.

Bibliotekininkai siekdami pritraukti vaikus į bibliotekas organizuoja edukacines veiklas, užsiėmimus, stovyklėles, tad šias veiklas vykdančiose bibliotekose vaikų lankytojų skaičius išlieka daugmaž stabilus.

Rengiant įvairias, ypač skaitymo skatinimo, veiklas vaikams pravertė R. Driežio ir M. Jonučio (LNB) seminare įgyta patirtis naudojant mirioramą. Vaikai įtraukiami į veiklą ne tik piešti, bet ir kurti, pasakoti istorijas. Mirioramos rajone buvo naudojamos stovyklėlėse, pristatant knygas (Panevėžio rajono vaikų globos namų auklėtiniams Linkaučiuose), edukacinėse valandėlėse lankantis bibliotekose darželinukų ir pradinukų grupėms, naudojo ES savanorė Nadja savo pristatymuose. Nadja įtraukdavo vaikus į skaitomą istoriją. Galintys skaityti skaitydavo atskirus vaidmenis, mažesnieji imituodavo garsus. Vaikai turėdavo galimybę pasigaminti knygų skirtukų.

Lankomumas

- bendras lankomumo rodiklis – 29
- viešojoje bibliotekoje – 14,5
- Miesto bibliotekoje – 39
- kaimo bibliotekose – 30,2

Išduotis

Metai	Viso (fiz.vnt.)	Savivaldybės VB (fiz.vnt.)	Miesto biblioteka (fiz.vnt.)	Kaimo biblioteka (fiz.vnt.)
2015	67 905	8 831	2 691	56 383
2014	77 253	8 951	4 576	63 868

Literatūros išduotis skaitytojams vaikams mažėja kasmet: vaikai vis mažiau skaito, o ir knygų vaikams pasiūla bibliotekose nedžiugina. Knygas dažniau skaito I – V klasių mokiniai, vyresnieji, bibliotekininkų pastebėjimu, jei skaito, tai tik programinę literatūrą.

Išduotų dokumentų skaičius vaikams rajone sumažėjo 12 %. Labiausiai sumažėjo dokumentų išduotis Miesto bibliotekoje (1 885). Viena iš priežasčių – darbuotojų kaita.

Viešojoje bibliotekoje dalis skaitytojų ėjo į biblioteką nešini mokytojų rekomenduojamų knygų sąrašais, kiti bandė surasti tiesiog įdomią knygą. Tarp populiariausių 2015 metais buvo po 12 kartų išduotos J. Donaldson „Kam sugalvota skraidanti šluota“, H. ir W. Hohlbein „Velniūkštis“, F. Simon „Blogiuko Henrio utėlės“, po 11 kartų – P. Van Loon „Siaubų autobusas“.[Kn. 1], F. Salten „Bembis. Bembio vaikai“, M. Gripės „Hugas ir Jozefina“, J.Kinney „Nevykėlio dienoraštis “. [Kn. 1]. Pastarosios, bei R. R. Russell „Prietrankos

dienoraščio“ nėra vienas dalis neužsiguldavo lentynose. Po 10 kartų išduotos L.Žutautės „Kakė Makė ir pabėgusios ausys“, K. Binkio „Kiškių sukilimas“, C. Fries „Atsikrausto kiaulė“.

Vyresniųjų paauglių tarpe populiarios J. Green „Aliaskos beieškant“ (13 kartų), K. Cass „Atranka“, J. Green „Dėl mūsų likimo ir žvaigždės kaltos“ (po 12 kartų) bei pagal mokyklos programą rekomenduojamos S. Šaltenio „Riešutų duona“ (19 kartų), K. Borutos „Baltaragio malūnas“ (15 kartų), S. Lagerlof „Portugalijos karalius“(12 kartų).

Ataskaitiniais metais vidutiniškai viena kaimo biblioteka gavo:

- Knygų vaikams 33 fiz. vnt.
- Periodinių leidinių vaikams po 1 – 2 pav.

Grožinės literatūros išduotis

Metai	Viso (fiz.vnt.)	Savivaldybės VB (fiz.vnt.)	Miesto biblioteka (fiz.vnt.)	Kaimo biblioteka (fiz.vnt.)
2013	41 431	6 910	2 388	32 133
2014	49 341	7 173	3 987	38 181

Rajone bibliotekinių pastebėjimų, aktyviausi skaitytojai yra pradinukai ir 6, 8 klasių mokiniai. Jie stropiai renkasi knygas iš rekomenduojamo perskaityti knygų sąrašo. Mažieji mielai skaito Knister knygas apie raganą Lilę, spalvingai iliustruotas Z. Gaižauskaitės knygeles, vyresnieji labiau mėgsta knygų serijas: perskaite vieną, jau laukia/ ieško tęsinio.

Teminės literatūros išduotis

Metai	Viso (fiz.vnt.)	Savivaldybės VB (fiz.vnt.)	Miesto biblioteka (fiz.vnt.)	Kaimo biblioteka (fiz.vnt.)
2015	23 146	1 921	303	20 922
2014	28 054	1 778	589	25 687

Ataskaitiniais metais, kaip visos vaikiškos literatūros, taip ir teminės išduotis taip pat sumažėjo, nes periodinių leidinių, sudarančių didžiąją išdavimo dalį, yra ištis mažai. Periodinius leidinius skirstant bei apskaitant temomis, sudėtinga išskirti ir analizuoti, kiek buvo panaudota bibliotekų fonde esančių teminės literatūros knygų. Tačiau turint omenyje, kad teminės literatūros vaikams kaimo bibliotekose gaunama mažai, pastaraisiais metais jos panauda mažėja – skaitytojai naujausios informacijos dažniausiai ieško internete.

Periodinių leidinių išduotis

Metai	Viso (fiz.vnt.)	Savivaldybės VB (fiz.vnt.)	Miesto biblioteka (fiz.vnt.)	Kaimo bibliotekos (fiz.vnt.)
2015	24 376	1 050	226	23 100
2014	29 460	816	296	28 348

Periodinių leidinių išduotis vaikams mažėja nuolat, nors jie vaikų tarpe ypač paklausūs. Net ir nemėgstantys knygų skaityti vaikai, mielai varto vaikiškus periodinius leidinius: Lututę, Laimiuką, Luką, Justę, ir kt. Tinka net ir senesnių metų žurnalas Donaldas ir kiti. Deja, stengdamosi patenkinti visų vartotojų grupių poreikius, periodinių leidinių vaikams bibliotekos prenumeruoja tik 1-2 pav. per metus.

Net ir viešoji biblioteka 2015 metais gavo tik 6 pavadinimų žurnalus vaikams: „Bitutė“, „Justė“, „Lututė“, „Laimiukas“, „Rubinaitis“, „Vakaro žvaigždėlė“.

Skaitomumas

bendras skaitomumo rodiklis – 26

- *viešojoje bibliotekoje – 25,5*
- *miesto filiale – 15*
- *kaimo filialuose – 26*

Renginiai vaikams

2015 metais suorganizuota 615 renginiai vaikams.

	Iš viso	Viešojoje bibliotekoje	Miesto bibliotekoje	Kaimo bibliotekose
Iš viso	570	69	48	453
Žodinių	203	33	29	141
Vaizdinių	153	17	14	122
Kompleksinių	214	19	5	190
Lankytojų skaičius	9 128	350	807	8291

Rajono bibliotekose daug dėmesio skiriama jaunųjų lankytojų skaitymo skatinimui, jų turiningo laisvalaikio praleidimui, kultūrinių interesų formavimui, kūrybingumo, žingeidumo ugdymui. Tam ruošiami knygelių pristatymai, garsiniai skaitymai, viktorinos, įvairūs teminiai užsiėmimai.

Kiekvienai naujai jaunajai kartai pateikiant informaciją reikia vis daugiau veiksmo, judėjimo, naujos aplinkos. Todėl beveik kiekviename renginyje stengiamasi įvesti kuo daugiau edukacinių elementų, ieškoti netradicinės aplinkos. Bibliotekų darbuotojai pasitelkia kūrybingumą, bendradarbiavimą su kitomis institucijomis. Daug renginių organizuojama kartu su mokyklomis, darželiais, kultūros centrais. Bibliotekos įsitraukė į 2015-ųjų metų akcijas, projektus vaikams. Šiaurės šalių bibliotekų savaitėje aktyviai dalyvavo Vadoklių, Karsakiškio, Piniavos, Ėriškių, Dembavos, Žibartonių, Ramygalos, Upytės, Bernatonių, Berniūnų, Šilų, Velžio bibliotekos. Vaikams patinka jau tradicine tapusi šiaurietiška šviesos ir knygos šventė. Vaikai žvakių šviesoje klausėsi ištraukos iš Maria Parr knygos „Vaflinė širdelė“, diskutavo apie draugystę – šia tema piešė piešinius, užrašinėjo savo mintis, kūrė įvairius darbelius. Paruoštose knygų parodose buvo galima rasti jau pamėgtas ir žinomas knygas apie Pepę Ilgakojinę, Mažylį ir Karlsoną, Trolius Mumius bei susipažinti su kitais

Šiaurės šalių autorių kūriniais. Vaikams patiko draugystės tema – ji suvienijo, sustiprino ryšį, tarpusavio supratimą.

Nacionalinės bibliotekų savaitės metu bibliotekos daug renginių skyrė mažiesiems. Po rajono bibliotekas keliavo savanorių Nadjos ir Paulos paruošta edukacine programa „Pažaiskime knygą“. Bibliotekose vaikai garsiai skaitė ištraukas iš savo mėgstamų knygelių, improvizavo, patys kūrė knygas.

Bibliotekų jaunieji skaitytojai yra pamėgę leidyklos „Alma litera“ inicijuojamą vasaros skaitymo akciją „Augu skaitydamas“ – vaikams patinka auginti simbolinius „Knygų medžius“. Populiarūs renginiai yra skirti Europos dienai, „Saugesnio interneto savaitė“, „Tolerancijos diena“. Vaikai sužino apie Europos šalis, išmoksta ieškoti informacijos ir ją atsirinkti. Raguvos bibliotekoje, minint „Tolerancijos dieną“, vaikai iš įvairių šeimų kūrė bendrą plakatą, įrodantį visų bendrystę. Buvo žaidžiamas literatūrinis interaktyvus žaidimas „Keliaukime po pasaulį“.

Vaikai buvo supažindinami ir su klasikų kūryba. Minint 210-ąsias didžiausio pasaulio pasakininko gimimo metines, daugelyje bibliotekų vaikai prisiminė populiariausias jo pasakas.

Išradingai vaikams Antano Baranausko kūrybą perteikė Ramygalos, Gustonių bibliotekos. Mažieji gustoniečiai turėjo įsiminti visus paminėtus poemos paukščius ir juos atpažinti eksponuojamoje miško gyvūnų ir paukščių iškamšų parodoje, kuri stebino gausumu ir įvairumu. Ramygalos bibliotekoje vaikai, klausydami poemos, turėjo iškarpyti paukščius, kurie papuošė bibliotekos aplinką.

Vaikams didelė šventė – susitikimai su kūrėjais. Pažagienių ir Piniavos jaunuosius skaitytojus nudžiugino vaikų mėgiamos poetės Zitos Gaižauskaitės viešnage. Ji vaikus įtraukė į nuotaikingą edukacinę programą savo kūrinių motyvais.

Bibliotekose tampa populiariu rengti vaikų kūrybines stovyklėles jų atostogų metu, ypač vasarą. Į jas įtraukiama daug socialinę atskirtį patiriančių vaikų. Aktyvų ir kūrybingą laisvalaikį vasaros atostogų metu organizavo Velžio, Piniavos bei Ramygalos bibliotekos, vykdydamos socializacijos bei sveikatinimo projektus. Daugelis renginių ir veiklų vyko už bibliotekos ribų, netradicinėse erdvėse. Vaikams buvo organizuojami žygiai gamtoje, susipažįstant su gydomaisiais augalais, gamtos įvairove. Mažieji velžiečiai ir piniaviečiai išvykų metu spėjo pasigrožėti ne tik žydinčiais laukais, bet ir pasitelkę augalų žinovus, patys juos stebėti, analizuoti. Prisirinkę žolynų ir juos sudžiovinę, išbandė jų arbatų skonį bei kūrė įvairias menines kompozicijas.

Didžiausią projekto renginį suorganizavo Velžio bei Piniavos bibliotekos, suruošę sveikos gyvensenos stovyklą vaikams J. Tumo - Vaižganto knygnešių muziejuje, Ustronėje „Penkios dienos be telefonų ir kompiuterių“. Stovyklautojai turėjo galimybę ne tik sužinoti, bet ir patys išbandyti sveikos mitybos paslaptis, gaminant ant laužo patiekalus, žaisti judriuosius žaidimus, piešti, filosofuoti kūrybinių valandėlių metu. Sveikuoliška stovykla džiaugėsi ne tik jos organizatorės, bibliotekininkės Jolanta Šmeliūnienė ir Danguolė Kačkienė. „Labai patiko, vieni plusai, norime ir kitais metais, esame dėkingi, esame laimingi“ - tai vaikų mintys, stovyklos uždarymo aptarimo metu.

Turingą vaikų vasaros laisvalaikį organizavo Ramygalos biblioteka, vykdydama socializacijos projektą „Menų miškas“. Stovyklautojams kiekvieną dieną buvo organizuojami kūrybiniai užsiėmimai. Vaikai mokėsi

origamio technikos, karpinių meno, lipdyti iš molio, susipažino su teatro menu, patys inscenizuodami Anderseno pasakas.

V. Informacijos ir kraštotyros veikla

LIBIS PĮ diegimas

Viešojoje bibliotekoje LIBIS PĮ pradėta diegti nuo 2000 m. Yra instaliuota 6 darbo vietose bei įdiegti šie LIBIS programinės įrangos moduliai bei posistemės:

- 2000 metų pabaigoje LIBIS PĮ diegimas;
- 2004 metais įdiegta LIBIS SAP posistemė viešojoje bibliotekoje;
- 2005 metais įdiegta LIBIS TBA posistemė;
- 2008 metų pabaigoje įdiegta LIBIS elektroninių paslaugų posistemė;
- 2009 metais įdiegta nauja bibliotekos www katalogo versija;
- 2010 metais įdiegta: Dokumentų gražinimo įrenginys (DGĮ), LIBIS Automatinio skaitytojų informavimo PĮ, Fondų patikros PĮ;
- 2011 metais: atnaujinta Automatinio skaitytojų informavimo PĮ, sukurtas vieningas viešųjų bibliotekų elektroninių paslaugų portalas www.ibiblioteka.lt;
- 2012 - 2013 metais instaliuota ir pradėjo funkcionuoti LIBIS skolų administravimo posistemė;
- 2013 metais įdiegta LIBIS SAP Ramygalos miesto bibliotekoje;
- 2013 metais - LIBIS „Debesų kompiuterija“ (2013 m. rugsėjo mėn. LIBIS duomenys iš bibliotekos serverio perkelti į Lietuvos nacionalinės M.Mažvydo bibliotekos serverį).
- 2014 metais LIBIS versija papildyta elektroninių knygų skaityklių užsakymo ir išduoties galimybe.
- 2015 metais gautos ir pradėtos išdavinėti knygų skaityklės „Cybook Odyssey“.

2014 m. IV ketv. LIBIS versija papildyta elektroninių knygų skaityklių užsakymo ir išduoties galimybe. Pagal LNB įgyvendintą projektą „Lietuvių literatūros klasikos kūrinių perkėlimas į elektroninę erdvę“, rajono biblioteka 2015 metais gavo 2 elektronines knygų skaitykles „Cybook Odyssey“ ir pradėjo jas išdavinėti skaitytojams skaityti bibliotekos skaityklose. Skaitomus literatūros kūrinius galima užsisakyti portale www.epaveldas.lt, o skaitykles – bibliotekų elektroninių paslaugų portale www.ibiblioteka.lt. Kadangi išduoti į namus skaityklių nėra galimybių, o kūriniai – tik literatūros klasika, tai el. knygų skaityklė išduota tik 5 kartus.

Vieningas viešųjų bibliotekų elektroninių paslaugų portalas www.ibiblioteka.lt nėra labai populiarus bibliotekos vartotojų tarpe, nes norint užsakyti paslaugas reikalinga asmens identifikacija naudojantis naujo pavyzdžio asmens tapatybės kortele arba el. bankininkyste. Dauguma per šį portalą teikiamų paslaugų yra mokamos ir brangesnės, nei atvykus į biblioteką. Privalumas - kiekvienam atveria patogesnes galimybes pasiekti reikalingą informaciją ar paslaugą „vieno langelio“ principu. Nuo 2015 metų per šį portalą galima užsisakyti elektronines knygų skaitykles, 14-ai dienų pasiskolinti ir skaityti elektronines knygas. 2015 m. virtualiai mūsų bibliotekoje užsiregistravo 7 vartotojai, persiregistravo - 4.

Ataskaitinių metų pabaigoje bibliotekos kompiuteriniame kataloge buvo 48 234 skaitytojų aptarnavimo skyriaus bibliografinių įrašų. Per metus parengta 1331 naujas bibliografinis įrašas. Viso viešosios bibliotekos kompiuteriniame kataloge buvo 83 055 bibliografiniai įrašai, iš jų naujų – 3 340 įrašai.

Į bibliotekos elektroninį katalogą įtraukiami analiziniai bibliografiniai įrašai iš rajoninio laikraščio "Tėvynė" ir kraštotyros medžiaga iš respublikinės spaudos. Biblioteka dalyvauja Nacionalinės bibliografijos duomenų bazės (NBDB) kūrime. 2015 metais aprašyta ir į **NDBD nusiųsta 697 bibliografiniai įrašai**. Analizinių bibliografinių įrašų skaičius lokaliame bibliotekos elektroniniame kataloge – 24 699. Per 2015 m. bibliotekos duomenų bazėje sukaupti – **1611 nauji analiziniai bibliografiniai įrašai**. Juos sudaro analizika iš knygų bei tęstinių leidinių, kopijuojama ir aprašoma analizika iš Nacionalinės bibliografijos duomenų banko. Įrašai iš NBDB nukopijuojami, o jei reikalingų nėra - ir sukuriami (tai kraštotyrinio pobūdžio analiziniai įrašai iš respublikinės ir regioninės spaudos). Taip pat renkama ir aprašoma medžiaga iš publikuojamų kraštotyринių straipsnių apie įžymius žmones, rajono aktualijas, kultūrinius renginius.

2013 m. rugsėjo mėn. LIBIS duomenys iš bibliotekos serverio perkelti į Lietuvos nacionalinės M.Mažvydo bibliotekos serverį (debesų kompiuterija). Eilę metų lieka neišspręstos problemos su spausdintuvų suderinamumu.

Nuo 2013 m. liepos mėn. Ramygalos bibliotekoje instaliuotos LIBIS PĮ su analogiškais kaip ir viešojoje bibliotekoje moduliais. Skaitytojai aptarnaujami naudojant dokumentų paieškos ir skaitytojų aptarnavimo modulių funkcijas, o nuo 2014 m. pradėti platinti vieningi LIBIS skaitytojų pažymėjimai.

Informacinis fondas

Informacinis fondas

Informacinis fondas Viešojoje bibliotekoje

2015 metų pabaigoje informaciniame fonde buvo **6278 fiz.vnt.** dokumentų, tai sudarė 9,3 % viso bibliotekos fondo. Ataskaitiniais metais fondas papildytas 129 fiz. vnt. 86 pav. dokumentų. Naujai gautų dokumentų procentas fonde yra 2 %;

Nurašyta 61 fiz. vnt. praradusių aktualumą dokumentų.

Didžiąją dalį informacinio fondo sudaro žinynai, žodynai bei bendro pobūdžio enciklopedijos. Praėjusiais metais informacinis fondas papildytas leidiniais: „Chemijos enciklopedija“ (2015); Degėsys, Gediminas „Esperanto-lietuvių kalbų žodynas“ (2015); Šablevičius, Bronius „Lietuvos paukščiai Aukštaitijos nacionalinio parko gamtoje“ (2014); „Švediški pokalbiai ir žodynėlis“ (2014); „Daniški pokalbiai ir žodynėlis“ (2014); Klimavičiūtė, Goda „Savas Paryžius“ (2015).

Vidutinis informacinio fondo dydis rajono bibliotekose:

- Miesto bibliotekoje – 893 fiz.vnt.
- Kaimo bibliotekose – 120 fiz.vnt.

Informacinė literatūra kaimo bibliotekose sudaro nedidelę fondo dalį (nuo 0,5% iki 2% viso fondo): dėl gaunamo nedidelio leidinių skaičiaus, informacijos kaimo bibliotekų darbuotojai dažniausiai ieško internete.

Sudėtingesnėms užklausoms atlikti dažniausiai naudojami Viešosios bibliotekos fondais ar tarpbibliotekinio abonemento paslauga.

Bibliografinis informacinis vartotojų aptarnavimas

Atsakytų informacinių užklausių skaičius:

Metai	Viso	Iš jų: kt. komunikacijų priemonėmis	Savivaldybės VB	Miesto biblioteka	Kaimo bibliotekos
2015	9 363	573	2 459	1 051	5 853
2014	11 870	604	2765	1 318	7 787

Ataskaitiniais metais rajono vartotojai daugiausiai pateikė adresinių užklausių – 4 280 ir teminių – 2 500. Pastarosios pasiskirstė taip: daugiausiai užklausių pateikta istorijos ir geografijos (354) ir technikos bei medicinos temomis (380).

Viešojoje bibliotekoje užklaustos registruojamos suaugusių ir vaikų literatūros skaityklose bei informaciniame fonde. 2015 m. iš viso rajono viešojoje bibliotekoje atsakyta į 2459 (2014 m. 2765) užklausių, t. y. 306 mažiau negu praėjusiais. Suaugusieji pateikė 1998 (2014 m. – 2160), vaikai – 605 (2014 m. - 461) užklausas. Viešojoje bibliotekoje atsakytų užklausių skaičius mažėja. Kaip matyti iš duomenų, suaugusiųjų užklausių sumažėjo 7,5 proc., o vaikų 24 proc. Tikėtina, kad vartotojai tampa vis labiau išprusę kompiuterinio raštingumo srityje ir sugeba informaciją susirasti savarankiškai. Tik nepavykus to padaryti, kreipiasi į bibliotekininką.

2015 m. užregistruota 85 faktografinės, 869 adresinės, 562 tikslinamosios, 943 teminės užklaustos. Lyginant su kitais metais, keitėsi užklausių struktūra: šįkart daugiausia užklausių pateikta technikos mokslų, medicinos ir žemės ūkio klausimais (212) istorijos bei geografijos - (180), kalbotyros ir literatūros mokslų klausimais – (143), visuomenės mokslų klausimais (127), meno bei sporto tema (111) ir t. t.

Pateiktų užklausių tematika labai įvairi – ekonomikos, rinkodaros, verslo etikos, kainodaros, įmonių valdymo, biudžeto, audito, buhalterinės apskaitos, makroekonomikos, marketingo, mokesčių sistemos, psichologijos, filosofijos, sociologijos, teisės, ekologijos, informatikos, darbo saugos, draudimo, darbo su neįgaliaisiais, pedagogikos, statistikos, liaudies medicinos, įvairių ligų gydymo, literatūros mokslų, istorijos, geografijos ir kitais klausimais. Šiais metais daugiausia atsakyta teminių užklausių. Lyginant su 2014 metais, teminių užklausių padaugėjo 17 proc. Jaučiamas susidomėjimas nauja literatūra, lankytojai neretai ateina prašyti knygų, apie kurias yra girdėję iš radijo ar televizijos laidų, skaitę spaudoje. Dalis skaitytojų patys beveik nieiško literatūros, prašo darbuotojų parinkti „ką nors tokio“. Ypač tai galima pasakyti apie lankytojus, kurie aptarnauja kitus, negalinčius ateiti į biblioteką skaitytojus. Su adresinėmis užklausomis daugiausiai kreipėsi studentai, moksleiviai – prašydami parinkti leidinius pagal dėstytojų ir mokytojų pateiktus literatūros sąrašus. Pastebėta, kad užklausių bibliotekose padaugėja artėjant įvairioms šventėms ar renginiams.

2015 m. komunikacinėmis priemonėmis (el. paštu, telefonu ir kt.) gautos 573 vartotojų užklauso. Viešojoje bibliotekoje tai daugiausiai prašymai pratęsti knygų grąžinimo terminą, kai jau patys dėl vienokių ar kitokių priežasčių nebeturi teisės to padaryti, nemoka arba tiesiog nenori, rajono bibliotekose, klausiami apie autorių knygas, renginius ir pan..

Atsakydami į užklauso dažniausiai naudotasi bibliotekos informacinių dokumentų fondu, LNB Lietuvos periodinės spaudos bibliografinė straipsnių baze, suvestiniu LIBIS katalogu, prenumeruojamomis arba kitomis duomenų bazėmis bei paieškos sistemomis.

Atrankiniu būdu aptarnauti 63 asmenys.

Katalogų ir kartotekų sistema

Katalogų ir kartotekų sistema viešojoje bibliotekoje

Skaitytojų aptarnavimo ir informacijos bei kraštotyros skyriuje esantys katalogai ir kartotekos:

1. Abėcėlinis katalogas (nuo 2009 m. gegužės 1 d. direktorės įsakymu laikinai užkonservuotas);
2. Sisteminis katalogas (nuo 2004 m. spalio 1 d. direktorės įsakymu nebepildomas);
3. Elektroninis bibliotekos katalogas (ABIS) – ABIS) –83 055 įrašai, iš jų per 2015 metus parengti 3340 nauji įrašai;
4. Elektroninio katalogo analizikos 24 699 bibliografiniai įrašai, iš jų: 1 611 naujų.
5. Bendroji laikraščių ir žurnalų straipsnių kartoteka (naujais įrašais nebepildoma: biblioteka savo įrašais dalyvauja nacionalinės bibliografijos duomenų banko (NBDB) kūrime ir turi galimybę prisijungti prie NBDB). 2015 metais parengta ir į NBDB nusiųsta 697 bibliografiniai įrašai iš rajoninio savaitraščio „Tėvynė“.
6. Kraštotyros kartoteka - nebepildoma;
7. Faktografinė kraštotyros kartoteka - nebepildoma;
8. Personalijų kartoteka - nebepildoma;
9. Knygų antraščių kartoteka vaikų lit. fonde (nebepildoma nuo 2003 m.);
10. Periodinių leidinių kartoteka (saugykloje).

Katalogai ir kartotekos kaimo bibliotekose

Visose bibliotekose yra abėcėlinis katalogas ir kraštotyros kartotekos. Bibliotekose taip pat rekomenduojama organizuoti citatų, temines bei kt. kartotekas. Kadangi jau visos rajono bibliotekos kompiuterizuotos, tad leidinių paieškai dažnai naudojasi LIBIS suvestiniu katalogu.

Įdiegus LIBIS SAP posistemį (nuo 2014 m. pr.) Ramygalos bibliotekoje sisteminis katalogas nebepildomas kortelėmis, nes visas fondas suvestas į LIBIS.

Internetas

Panevėžio rajono bibliotekų, turinčių prieigą prie interneto skaičius– 36. Iš jų:	Panevėžio rajono bibliotekų Interneto vartotojų skaičius – 2905. Iš jų:
Viešoji biblioteka – 1	Viešojoje bibliotekoje –288

Miesto biblioteka – 1	Miesto bibliotekoje – 186
Kaimo bibliotekos – 34	Kaimo bibliotekose – 2431

Panevėžio rajono viešojoje bibliotekoje ir visose 35 kaimo bibliotekose lankytojai gali naudotis internetu ir bevieliu ryšiu.

Viešosios bibliotekos vartotojams skirta 11 kompiuterizuotų darbo vietų: 5 suaugusiems ir 5 vaikams bei viena specializuota. Visi kompiuteriai prijungti prie interneto, veikia bevielis internetas.

Viešojoje bibliotekoje yra galimybė kompiuterių darbo apskaitai naudoti LIBIS posistemę „Kompiuteriniai resursai“. Interneto vartotojų užfiksuota 288 (2014 m. – 357, 2013 m. – 405, 2012 m. – 460), kurie apsilankė 3 733 (2014 m. – 7 017, 2013 m. – 8 007, 2012 m. – 6 906) kartus. Interneto seansų skaičius – 4 590.

Pastebima kompiuterių vartotojų, o tuo pačiu ir lankytojų skaičiaus mažėjimo tendencija. Padaugėjo suaugusių interneto vartotojų, kurie bibliotekoje neskaito, o tik kartais ateina pasinaudoti kompiuteriu: nusiskenuoti dokumentus, išsispausdinti iš el. laikmenos medžiagą, parašyti el. laišką, susimokėti mokesčius ir kt. Virtualių apsilankymų skaičius bibliotekos svetainėje, prisijungus iš išorės – 9307. Drastiško virtualių apsilankymų skaičiaus mažėjimo tikrai nėra (2014 metais – 51 734), tik skaičiavimui pasirinkome kitą metodiką.

Vis daugiau viešos interneto prieigos vartotojų naudojami internetu su darbu, komercija, sveikata ir e. valdžia susijusiais tikslais, tai ypač pasakytina apie vyresnius žmones. Savarankiškai ir bibliotekos darbuotojai padedant, vartotojai ieškojo informacijos įvairiose duomenų bazėse, svetainėse, bibliotekos elektroniniame kataloge. Aktualios paslaugos: registracija pas gydytojus, mokesčių deklaracijos, el. Bilietų prkimas, el. Dienoraščių peržiūra (paliūniškis, Perekšliai), mokesčių mokėjimas, skelbimų paieška ir t.t. Jaunimas intensyviau internetu bendrauja ar mokosi. Tiesa, moksleiviai daug laiko praleido žaidimų puslapiuose.

Rajono bibliotekose (paliūniškio, Molainių, Bernatonių ir kt.) taip pat daugėja lankytojų, į biblioteką atsinešančių ir dirbančių su savo įranga: nešiojamaisiais, planšetiniais kompiuteriais, išmaniaisiais telefonais.

Vykdam projektą „Bibliotekos pažangai“, rajono bibliotekų kompiuteriuose įdiegta vartotojų registracijos ir statistikos sistema (VRSS), kuri fiksuoja interneto panaudą viešose interneto prieigose. Viešojoje bibliotekoje kompiuterių darbo apskaitai naudojama LIBIS posistemę „Kompiuteriniai resursai“.

Kaimo bibliotekose internetas – išlieka populiaria paslauga ir pramoga.

Elektroninės bibliotekų paslaugos

Viešoji biblioteka, LR Kultūros ministerijai centralizuotai užprenumeravus, galėjo rajono gyventojams organizuoti prieigą prie duomenų bazių anglų kalba – *Oxford Reference Online – Premium Collection (Oxford University Press* leidyklos anglų kalbos aiškinamieji žodynai, žinynai, iliustruotos enciklopedijos), *NAXOS Music Library*. Labai gaila, bet viešųjų pirkimų konkurse nelaimėjo pakankamai patogios prieigos prie lietuviškos teisinės informacijos duomenų bazės INFOLEX organizatoriai, o jos vietoje užsakyta analogiška DB - Legis. Tačiau ši duomenų bazė sausio mėn. praktiškai buvo nefunkcionalė, galiausiai sutartis visai buvo nutraukta.

Lietuvos mokslinių bibliotekų asociacija, vykdydama ES projekto „eMoDB.LT: Elektroninių mokslo duomenų bazių atvėrimas Lietuvai“, suteikė prieigą viešosioms bibliotekoms naudotis *EBSCO Publishing eIFL.net* 10 duomenų bazių paketu, apimančiu įvairių sričių informaciją – humanitarinių, socialinių mokslų, medicinos ir sveikatos apsaugos ir kt. Kai kuriomis duomenų bazėmis vartotojai, turintys skaitytojo pažymėjimą, gali naudotis ir nuotoliniu būdu.

Bibliotekos skaitykloje vartotojai turėjo galimybę naudotis dar ir šiomis duomenų bazėmis:

- „Verslo žinių“ archyvas internete – straipsniai nuo 1994 metų.
- Lietuvos periodinės spaudos bibliografinės straipsnių bazės 1994-2002 metų archyvas;
- Nacionalinės bibliografijos duomenų bankas (NBDB).
- Elektroninis FESTART Anglų – lietuvių kalbų žodynas.
- „Lietuvos ryto“ archyvas internete.

2015 metais prie EBSCO duomenų bazėje užfiksuoti 224 virtualūs interneto seansai, kurių metu atlikta 700 paieškų, atsisiųsti 79 dokumentai ir 31 vaizdo įrašas.

Duomenų bazės, CD-rom'ai, kompiuteriniai žaidimai, skaitmeninė muzika ir filmai sudaro labai mažą bibliotekos fondų dalį (0,16 proc.). Jais vartotojai gali naudotis tik bibliotekoje esančiose kompiuterinėse darbo vietose. Elektroniniai informacijos išteklių ir elektroninės paslaugos įtakoja bibliotekos darbą ir vartotojų aptarnavimą: elektroniniai šaltiniai yra operatyvesni, taupo laiką, leidžia kokybiškiau atlikti informacijos paiešką. Informacinių technologijų plėtra prisideda prie vartotojų aptarnavimo gerinimo.

Duomenys apie viešosios bibliotekos elektronines paslaugas iš viso:

<i>El. paslaugos</i>	<i>Iš viso</i>			
	<i>Iš jų:</i>	<i>VB</i>	<i>Miesto</i>	<i>Kaimo</i>
<i>Seansų skaičius (internetu lankytojai)</i>	3733	3733	0	0
<i>Atmestų seansų skaičius</i>	0	0	0	0
<i>Internetu seansų skaičius (VRS)</i>	51519	4 590	5 542	41 387
<i>Parsisiųdintų dokumentų skaičius</i>	68	68	0	0
<i>Virtualių apsilankymų skaičius</i>	9 307	9 307	0	0
<i>Parsisiųdintų įrašų skaičius</i>	11 389	11 389	0	0

Didėjant informacijos srautams ir informacinėms technologijoms skverbiantis į žmogaus veiklą, poreikis orientuotis informacijos gausybėje auga. Todėl biblioteka savo veikloje prioritetu laiko informacinio ir kompiuterinio raštingumo ugdymą ir elektroninių paslaugų asortimento plėtrą.

Bibliotekos interneto svetainė (www.panrbiblioteka.lt). Čia pateikiama bibliotekos struktūra, bibliotekos naujienos, paslaugos, www katalogas, kraštotyros kalendorius bei nuorodos į atitinkamus informacijos šaltinius. Įdiegus bibliotekoje LIBIS SAP, vartotojams sudaryta galimybė užsisakyti norimą dokumentą nuotoliniu būdu per bibliotekos elektroninį katalogą, esantį bibliotekos svetainėje: 2015 metais užsakant knygą, nuotoliniu būdu pasinaudojo 105 (2014 m. – 96, 2013 m.- 82) vartotojai. Jie užsakė 1239

dokumentus (2014 m. -1180, 2013 m. – 906), iš jų 926 fiz. vnt. - grožinės literatūros. Nuo 2010 metų bibliotekos vartotojai pageidaujama dokumentą, kurio tuo metu nėra laisvo bibliotekoje, gali užsirezervuoti. Ankščiau šią paslaugą galėdavo suteikti tik bibliotekininkas. 2015 metais 289 (2014 m. – 274, 2013 m. – 258, 2013 m. – 229) skaitytojai rezervavo 1240 (2014 m. – 1051, 2013 m. -728) knygas. Dauguma iš jų (1 025 fiz. vnt.) buvo grožinės literatūros knygos. Kaip matyti iš didėjančių skaičių – knygų rezervavimo paslauga populiarėja. Tačiau šis rodiklis parodo ir populiarių knygų stygių bibliotekose.

Nuotoliniu būdu prie bibliotekos katalogo *jungtasi 6266 kartus, atlikta 45 935 paieškos, atsisiųsti 11 389 įrašai, 68 dokumentai.*

Pradėjus veikti Automatinio skaitytojų informavimo PĮ, skaitytojai turi galimybę patys prasiųsti dokumento grąžinimo terminą. Šia galimybe jie noriai naudojami.

Dar vienas elektroninės sklaidos būdas – *elektroninis paštas*. Visos naujausios žinios bei kita svarbi informacija siunčiama elektroniniu paštu bibliotekos skyriams bei nutolusiems bibliotekos filialams, turintiems interneto prieigą. Automatinio skaitytojų informavimo PĮ įgalino siųsti automatinius laiškus vartotojų nurodytais el. pašto adresais. Todėl vartotojo elektroninis pašto adresas tapo labai svarbus bibliotekai.

Investicinis projektas „*Interaktyvių elektroninių paslaugų, skirtų leidiniams ir publikacijoms užsakyti ir gauti viešosiose bibliotekose*“. 2011 m. įdiegtas dokumentų grąžinimo įrenginys (DGĮ), leidžiantis knygas bibliotekai grąžinti 24 valandas per parą. Šios dėžės neturi jokių elektroninių prietaisų, todėl grąžinimo metu „neatpažįstama“ nei knyga nei skaitytojas. Jų taikymo paskirtis - paskatinti skaitytojus jiems patogiu laiku sugrąžinti bibliotekai pasiskolintas, kartais laiku negrąžintas, o kai kuriais atvejais, padovanoti bibliotekai savo knygas. Šių įrenginių naudojimas reikalauja iš bibliotekos papildomų organizacinių sprendimų: tam tikru periodiškumu išimti knygas, skaitytojų aptarnavimo programoje padaryti atžymas apie skaitytojo grąžintas knygas, pasirūpinti šių įrenginių saugumu. Neskaitant keleto vaikiškų išdaigų, didesnių incidentų su DGĮ nepasitaikė.

Siūlant skaitytojams modernias knygų grąžinimo technologijas, lygiagrečiai turėjo būti išspręsti ir kiti veiksniai, turintys tiesioginę įtaką knygų grąžinimo procesui. Siekiant sumažinti skolininkų skaičių ir bibliotekos sąnaudas, skirtas įprastam susirašinėjimui (pašto išlaidos) ar telefoniniams pokalbiams (ryšių išlaidos), primenant skaitytojui apie bibliotekai grąžintinas arba negrąžintas knygas, buvo sukurta vartotojų **automatinio informavimo sistema**, kuri bibliotekos nustatytu periodiškumu skaitytojų nurodytu elektroniniu paštu išsiunčia:

- perspėjimus skolininkams apie negrąžintus dokumentus.
- priminimus apie artėjančią dokumentų grąžinimo termino pabaigą, su interaktyvia galimybe prasiųsti dokumento išdavimą (internetinė nuoroda priminime).

Užtikrinant aukščiau aprašytą vartotojui skirtą funkcionalumą, sistemoje realizuota ir darbuotojui skirta sąsaja - **elektroninių laiškų administravimo komponentė**, kurios pagalba skyriaus darbuotojas gali pats parengti elektroninių žinučių tekstų šablonus, stebėti, ar laiškai išsiųsti teisingai nurodytais adresais, esant reikalui, juos peradresuoti kitam padaliniiui, operatyviai atsakyti į skaitytojų klausimus, saugoti susirašinėjimo istoriją (tiek turinį, tiek ataskaitas). Antrajame projekto etape sukurtas vieningas viešųjų bibliotekų elektroninių paslaugų portalas www.ibiblioteka.lt.

Kraštotyros veikla

Kraštotyros fondas.

Iš viso fonde – 1699 fiz. vnt., per metus papildytas 53 fiz. vnt.

2015 m. į NBDB išsiųsti **697 bibliografiniai įrašai** iš rajono laikraščio „Tėvynė“.

Veiklos kryptys - bet kokios formos dokumentų, turinčių informacijos apie Panevėžio rajoną, kaupimas, saugojimas, tvarkymas bibliotekoje bei šios sukauptos informacijos populiarinimas ir sklaida:

- rengiami jubiliejinių datų kalendoriai, parodos, skaitomi pranešimai, organizuojami renginiai, rašomi straipsniai.
- pastoviai pildomas Panevėžio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos interneto svetainės turinys straipsniais, kraštotyros meniu skiltys pildomos nauja informacija.

Per metus surengta 17 renginių. Tai daugiausiai Panevėžio rajono literatų klubo „Polėkis“ susitikimai, knygų sutiktuvės. Ypač įsiminė Lionės Lapinskienės paskaita „Ką reikia žinoti kuriančiam žmogui apie knygų leidybą“.

Vykdamas BP2 projektą „Štai koks mano kaimas“ projekte dalyvaujančių bibliotekų bendruomenėms buvo surengti mokymai „Pažink savo kraštą“, pristatantys vietos įžymybes, krašto paveldo medžiagos rinkimo aspektus ir kt.

Parengtos parodos:

- „Kryždirbystės šedevrai“. Dokumentų paroda, skirta kryždirbio, liaudies menininko Vinco Svirskio 180-osioms gimimo metinėms.
- Algimanto Kaminsko, rašytojo, prozininko, poeto, žurnalisto knygų paroda – pristatymas.
- „Kovo 11-oji – prisikėlusiai laisvei Lietuva“. Mobili dokumentų paroda.
- „Panevėžio krašto kalbininkai: Juozas Balčikonis ir Jonas Šukys“. Literatūros paroda.
- „Lietuva skalna Bitei už Žemaitę“. Spaudinių paroda, skirta Julijos Žymantienės-Žemaitės 170-osioms gimimo metinėms.
- „Vaizdais prabilusi praeitis“. Dokumentų paroda, skirta fotografo Tado Bajarūno 125-osioms gimimo metinėms.

Kraštotyros darbai:

- Panevėžio rajono jubiliejinių datų kalendorius 2016

Teminiai aplankai:

- „Panevėžio rajono garbės pilietis 2015“
- „Tarptautinis mėgėjų teatrų festivalis „Tiltai“ Pajstryje 2015“
- „Gabrielės Petkevičaitės-Bitės literatūrinės premijos laureatas 2015“
- „Panevėžio rajono literatų klubo „Polėkis“ veikla 2015

Paruošti straipsniai į Internetines svetaines, spaudą:

- Naujamiesčio valsčiaus monografijai parengtas straipsnis „Naujamiesčio krašto mokyklos“.
- Parašomos ir įkeliamos į svetainę naujai gautų kraštotyros leidinių apžvalgos.
- Bibliotekos svetainėje aprašomi kraštotyros renginiai, Panevėžio rajono literatų klubo „Polėkis“ susitikimai.
- Parengtas straipsnis į laikraštį „Tėvynė“.

Visose Panevėžio rajono bibliotekose vykdoma kraštotyrinė veikla: nuolat pildoma kraštotyros kartoteka, teminiai apylankai, rengiami susitikimai, kraštiečių knygų pristatymai, parodos.

Krekenavos, Pajstrio, Paliūniškio, Raguvos, Ramygalos. Upytės, Vadoklių, Velžio bibliotekose pradėtas vykdyti projektas „Štai koks mano kaimas“ sutelkė vietos bendruomenes kraštotyrimui darbu. Šios bibliotekos savo Facebook paskyroje kėlė įvairių kraštotyrimo medžiagą.

Rajono bibliotekininkų parengti kraštotyros darbai: Gustonių biblioteka „Buvusi Gustonių pradinė mokykla“, Ėriškių biblioteka „Kunigas J. Balvočius-Gerutis ir Ėriškiai“, Krekenavos biblioteka „Mano gimtinė – Krekenava“, Liūdynės biblioteka „Liūdynės kaimo šviesuoliai“, „Iškilmingos vardynos“, Perekšlių biblioteka „Naujamiesčio parapijos ir aplinkinių kaimų istorija“.

Ryšiai su kraštiečiais: Jotainių biblioteka susirašinėja su Zofija Masiliūniene (rašytoja, dailininkė), Eugenija Butkevičiene, Krekenavos bibliotekoje lankėsi ir savo knygas pristatė Genovaitė Jakaitienė, Saulutė Genovaitė Markauskaitė, Mykolas Kručas, Miežiškių biblioteka palaiko ryšius su kraštiečiais Lile ir Vladu Nakrošiais gyvenančiais Kanadoje, taip pat su kraštiečius kalbininku Jonu Šukiu, Vadoklių biblioteka su skulptoriumi Gediminu Karaliumi.

Ramygalos biblioteka bendradarbiauja su „Versmės“ leidykla ir planuojamos monografijos apie Ramygalą vyr. redaktore Gražina Navalinskiene. Biblioteka dalijasi sukaupta literatūra ir žiniomis su Ramygalos gimnazijos kraštotyros muziejaus darbuotoja mokytoja Irena Zubauskiene.

VI. METODINĖ VEIKLA

Metodinė veikla buvo vykdoma siekiant ugdyti darbuotojų profesionalumą, analizuojant ir apdorojant kokybinius bei statistinius bibliotekų veiklos rodiklius, koordinuojant projektinę veiklą, skleidžiant inovatyvias patirtis. Tam buvo organizuojami bibliotekų darbuotojų pasitarimai, metodinės išvykos į bibliotekas, profesiniai mokymai. Jų metu buvo išaiškinami veiklos pasiekimai bei trūkumai, atliekant darbo, veiklos analizę, pirminių darbo apskaitos dokumentų bei bibliotekos dokumentacijos tvarkymo patikrą. Daug dėmesio buvo skiriama statistinių duomenų analizei – lyginami bibliotekų pateikti vartotojų, apsilankymų, interneto lankytojų registracijos duomenys. Buvo stebimas Molainių, Karsakiškio, Šilagalio, Perekšlių, Liūdynės bibliotekų lankytojų apskaitos atitikimas.

Paruoštos metodinės rekomendacijos metų planų ir ataskaitų modelių atnaujinimui, renginių planavimo metodikai, bibliotekos darbuotojų atstovavimui. Šiomis temomis buvo organizuoti darbuotojų mokymai, naudojant demonstracinę medžiagą.

Buvo koordinuotos „Knygų Kalėdų“, „Metų knygos“, „Šiaurės šalių bibliotekų savaitės“ „Nacionalinės bibliotekų savaitės“ akcijų veiklos rajono bibliotekose, daug laiko buvo skiriama projektinei veiklai, padedant pildyti paraiškas, organizuojant užsiėmimus, viešinant veiklas.

Nacionalinės bibliotekų savaitės metu buvo organizuota konferencija Panevėžio krašto bibliotekų darbuotojams, kurioje dalyvavo LR Seimo narys Domas Petrulis ir LR švietimo ir mokslo viceministras Rolandas Zuoza. Bibliotekininkai buvo supažindinti su suaugusių švietimo bei neformalaus vaikų ugdymo plėtotėmis. Direktorė Rūta Bagdonienė pristatė Tarptautinį dokumentą – LIONO deklaraciją, kurioje akcentuojama informacijos ir žinių gerinimo svarba darniam žmonių gerovės kėlimui. Savo patirtimi, skatinant vaikų skaitymą bei kūrybingumą pasidalijo Velžio gimnazijos lietuvių kalbos mokytoja Dalia Vizbarienė. Ji pažymėjo bendravimo tarp skaitytojo ir bibliotekininko svarbą, linkėdama įsileisti vaikus pirmiausia į savo širdis.

Rajono bibliotekose padažnėjo darbuotojų kaita - daugėja be specialaus bibliotekinio išsilavinimo darbuotojų. Todėl didelis dėmesys buvo skiriamas pradiniam mokymams. Jie buvo organizuoti Daniūnų ir Bernatonių bibliotekų darbuotojoms. Buvo perteiktos teorinės bei praktinės žinios fondo organizavimo, skaitytojų aptarnavimo, kultūrinės, informacinės veiklos kaimo bibliotekoje klausimais.

Darbuotojai savo profesines kompetencijas kėlė ir už bibliotekos ribų – dalyvauta profesiniuose mokymuose Panevėžio apskrities G.Petkevičaitės-Bitės bibliotekoje, įsisavinant įvairias kompiuterines programas.

Jau tapo tradicija plėtoti profesinius ryšius, aplankant kitas bibliotekas. 2015-ųjų metodinės kelionės tikslas buvo susipažinti su kurortinį statusą turinčiomis bibliotekomis, esančiomis Druskininkuose ir Birštone. Jos sužavėjo ne tik moderniomis, šiuolaikiškoms patalpomis, bet įdomia, kūrybinga veikla. Bibliotekininkų džiaugėsi patirti įspūdžiai daugeliui atvėrė kelius naujoms idėjoms bei veikloms.

Kaip ir kasmet, bibliotekininkų nuveiktus darbus vainikavo kasmetinis renginys „Ištikimi knygai“. Metų bibliotekininko nominacija buvo įteikta Smilgių bibliotekos vyresn. bibliotekininkui Edvardui Vaičiui. Paskatinamosiomis nominacijomis įvertinta Reginos Masiokienės aktyvi kultūrinė edukacinė veikla Gustonių bibliotekoje – universaliame daugiafunkciniame centre bei Dalios Runavičienės – Paliūniškio bibliotekos vyresn. bibliotekininkės ugdoma meilė knygai ir krašto paveldui.

Už aktyvią veiklą, teikiant kultūrinės informacinės paslaugas bendruomenei, taikant naujas iniciatyvas projektų vykdymui, bibliotekos padėkomis įvertintos Velžio bei Piniavos darbuotojos Danguolė Kačkienė bei Jolanta Šimeliūnienė. Įvertintas Eugenijos Kiaušienės, Trakiškio bibliotekininkės kruopštus, nuoširdus darbas, Vidmantos Trečiokienės, viešosios bibliotekos vyr. bibliografės iniciatyvos, buriant krašto literatų klubą

„Polėkis“. Už ilgametį darbą įvertintos rajono savivaldybės padėkomis Dembavos bei viešosios bibliotekos darbuotojos Valerija Paškevičienė bei Irena Navickienė.

Įvaizdžio formavimas ir ryšiai su visuomene

Rajono bibliotekų įvaizdį formavo jų organizuojamos veiklos, bendradarbiavimas su kitomis institucijomis, pateikiama informacija žiniasklaidoje ir informaciniuose kanaluose, patalpų būklė.

Savo veiklomis bibliotekos įrodė įvaizdžio pokytį - daugelis biblioteką jau traktuoja ne tik kaip knygų išdavimo funkciją vykdančią, bet daug kultūrinių, informacinių galimybių bendruomenei teikiančią instituciją. Tai jau supranta ir valdžios atstovai, rėmėjai, partneriai.

Bibliotekininkai vis labiau įvaldo viešinimo ir atstovavimo veiklų sritį. Daugumą bibliotekų yra susikūrę savo profilį Facebook tinkle, jame talpinama informacija apie renginius ir įvairias veiklas. Panevėžio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos facebook paskyra yra nuolat pildoma naujienomis. Talpinami skelbimai, naujienos, nuotraukos susijusios bibliotekos veikla. Patalpintą informaciją peržiūri apie kelis šimtus žmonių.

Ypač glaudžiai bendradarbiaujama su rajono laikraščiu „Tėvynė“: čia visuomet patalpinami bibliotekų darbuotojų straipsniai. Apie vykstančius renginius visada skelbiama vietos spaudoje, radijuje, ruošiant informacinius pranešimus, kviečiant žurnalistus. Stambiausi renginiai yra plačiai nušviečiami ne tik vietos, bet respublikinėje žiniasklaidoje.

Svarbi bibliotekos įvaizdžio dalis – reklaminė atributika. Jau tapo populiariu savo paslaugas pristatyti įvairių skrajučių, lankstukų pagalba.

Bibliotekos savo veiklą plėtoja nuolat bendradarbiaudamos su kitomis institucijomis. Įvairūs renginiai planuojami kartu su mikrorajone veikiančiomis bendruomenėmis, švietimo įstaigomis, kultūros centrais.

Įvaizdį kiekvienos bibliotekos mikrorajono tarpe kuria ir pati bibliotekininko asmenybė – nuoširdus bendravimas, dėmesingumas vartotojui - jo interesams ir pomėgiams, profesinės kompetencijos, tai svarbus bibliotekos įvaizdžio aspektas.

Projektų rengimas. Mokslinio tyrimo darbas

2015 m. Bibliotekos vykdyti projektai:

Pavadinimas	Finansavimo šaltinis	Lėšos	Tikslai
„Štai koks mano kaimas“	LR Kultūros ministerijos rėmimo programa "Bibliotekos pažangai 2" 2015 - 2016	2015 m. – 10 665 Eur. Bendra projekto suma: 21 330	Stiprinti bendruomenių kartų ryšį, kuriant krašto paveldo skaitmeninį turinį pasitelkus naujausias informacines ir ryšių technologijas. Sukurti ir pristatyti visuomenei 8

			filmukus.
Jaunimo garantijų iniciatyvos įgyvendinimo projektas „Atrask save“	Europos socialinio fondo ir valstybės biudžeto lėšomis, pagal 2014 - 2020 m. ES fondų investicijų veiksmų programos priemonę „Jaunimo užimtumo didinimas“. 2015 – 2018	2015 m. – 1600 Eur Bendra projekto suma: 10 000	Sumažinti nedirbančio, nesimokančio jaunimo skaičių, įgyvendinant ankstyvosios intervencijos ir aktyvumo skatinimo priemones, įvertinus asmeninius poreikius ir galimybes.
„Literatūrinės edukacinės kelionės su Šiaurės Lietuvos kūrėjais“	Lietuvos kultūros taryba	2 000 Eur	Supažindinti visuomenę su kultūros vertybėmis, organizuojant susitikimus su literatūros, kultūros veikėjais; populiarinant J.Tumo-Vaižganto ir knygnešių bei Puziniškio (G. Petkevičaitės-Bitės) muziejus.
"Atvertos durys į kūrybines erdves"	Lietuvos kultūros taryba	2 000 Eur	gyventojų kūrybingumo ugdymas ir mokymosi visą gyvenimą skatinimas, dalyvaujant kūrybiniuose užsiėmimuose.
„Augu sveikas, stiprus ir aktyvus“	Panevėžio rajono savivaldybės Visuomenės sveikatos rėmimo specialioji programa	1 100 Eur	Suteikti vaikams žinių apie sveikos mitybos principus, apie mus supančių augalų maistines ir vaistines savybes, apie fizinio aktyvumo naudą sveikatai, įtraukti vaikus į aktyvų fizinį užsiėmimą, praktiškai išbandyti projekto metu įgytas žinias. Velžio, Piniavos, Paliūniškio bibliotekose ir Ustronės muziejuje.
Vaikų vasaros stovykla „Menų miksas“	Panevėžio rajono savivaldybės Vaikų vasaros užimtumo ir poilsio bei vaikų socializacijos programa	270 Eur	Bendradarbiaujant su seniūnijos socialiniais darbuotojais, organizuoti vaikų turiningą vasaros poilsį, sudaryti sąlygas skleisti gebėjimams per pažintinę, kūrybinę ir sportinę veiklą Ramygalos, Daniūnų bibliotekose.
„Edukaciniai vasaros užsiėmimai: saugus gatvėje, namuose ir internete“.	Panevėžio rajono savivaldybės Vaikų vasaros užimtumo ir poilsio bei vaikų socializacijos programa	310 Eur	Vaikų užimtumo didinimas vasaros atostogų metu, pasitelkiant įvairias edukacines veiklas, prevencinių programų, padėsiančių jaustis saugiai gatvėje, namuose ir internete, pristatymas viešojoje ir

			Molainių, Tiltagalių bibliotekose.
„Atmerk akis – generuok mintis“	Panevėžio rajono savivaldybės Jaunimo užimtumo skatinimo programa	480 Eur	Skatinti kaimo jaunimo kūrybiškumą, saviraišką, sudaryti sąlygas plėtotis neformaliai jaunimo veiklai, skiepyti pagarbą savo kraštui, teikti informaciją apie savirealizacijos galimybes Panevėžio rajone ir Lietuvoje.

VII. PERSONALAS

Darbuotojų skaičius

Ataskaitiniais metais rajono Centralizuotoje bibliotekų sistemoje iš viso dirbo 66 darbuotojai. **Iš jų:**

- profesionalių bibliotekininkų 50:

Profesionalių bibliotekininkų, dirbančių nepilną darbo dieną - 5. Iš jų;

- kaimo bibliotekose – 5.

Profesionalių bibliotekininkų išsilavinimas:

Su aukštuoju iš viso – 27.

- viešojoje bibliotekoje – 10.
- Miesto bibliotekoje - 0
- kaimo bibliotekose – 17.

Su aukštesniuoju iš viso – 19.

- viešojoje bibliotekoje – 4.
- Miesto bibliotekoje – 2.
- kaimo bibliotekose – 13.

Kitas išsilavinimas. Iš viso – 4.

- kaimo bibliotekose – 4.

2015 etai pasižymėjo nemažai darbuotojų kaita bibliotekose. Metų pabaigoje iš darbo išėjo ilgametės, jau pensijinio amžiaus sulaukusios Ramygalos, Naujamiesčio ir Daukniūnų darbuotojos. Žibartonių bibliotekoje iš darbo išėjo tik iš motinystės atostogų grįžusi darbuotoja, Naujamiesčio viešosios informacijos prieigos taško (VIPT) darbuotoja taip pat paliko savo pareigas. Metų pradžioje netikėtai mirus ilgamečiam Bernatonių bibliotekos darbuotojui Sauliui Jučiui, bibliotekoje pasikeitė net 3 darbuotojai. Viešojoje bibliotekoje iš motinystės atostogų grįžus A. Kutaitytei iš darbo išėjo D. Leikienė, darbą kitur susirado ir į projekto „Atrask save“ koordinatorės pareigas paskirta jauna darbuotoja Paula Jurevičiūtė. Keitėsi ne tik bibliotekiniai darbuotojai. Pačioje metų pabaigoje iš bibliotekos išėjo ilgametė buhalterijos darbuotoja Zita KOLupailienė.

Dirbti į Naujamiesčio biblioteką priimta naujamiestietė Monika Dumbraitė, į Ramygalos – iš Daniūnų bibliotekos perkelta Audronė Kaupienė, o į Daniūnų biblioteką priimta Zita Osipovienė. Į Žibartonių biblioteką

buvo perkelta dirbti Naujarodžių bibliotekininkė, paliekant ją vieną dieną dirbti Naujarodžiuose. Daukniūnų bibliotekoje iki metų pabaigos darbuotojo nepavyko rasti, į projekto „Atrask save“ koordinatorės pareigas priimta Daiva Mulevičienė. Į Bernatonių biblioteką buvo priimta pedagogė Jolita Petkevičienė. Susiradusi darbą mokykloje ji pareigas paliko, tada buvo priimta Loreta Baltutytė, kuri susirado darbą pagal specialybę, tad šiuo metu bibliotekoje dirba Lina Rima Šatienė.

2015 m. pensijinio amžiaus darbuotojai bibliotekose sudarė 10% visų bibliotekinikų.

Darbuotojų profesinės kvalifikacijos kėlimas už bibliotekos ribų

2015 m. rajono bibliotekų darbuotojai aktyviai dalyvavo bibliotekų, įvairių centrų bei kitų organizacijų rengtuose mokymuose bei seminaruose profesinei kompetencijai kelti ir ugdyti.

Lentelėje pateikti duomenys apie kvalifikacijos renginių organizatorius, dalyvių skaičių ir kt.

Organizatorius	Pavadinimas	Dalyvių skaičius
Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka	Mokymai „Poveikio vertinimas“	2
LNB, EKT, Lietuvos kultūros taryba	Mokymai „Žmogiškųjų išteklių valdymas“	1
Panevėžio rajono švietimo centras	Kvalifikacijos tobulinimo renginys „Informacinių gebėjimų ugdymas panaudojant planšetinius kompiuterius“	52
	Seminaras „Neformaliojo ugdymo (si) ir kūrybiškumo sintezė“	23
LNB „Bibliotekos pažangai2“ OVC Consulting	Mokymai „Pokyčių valdymas“	1
VšĮ Šeimos santykių institutas	Mokymų programa „Vaikų dienos ir atvirų jaunimo centrų bei atvirų jaunimo erdvių darbuotojų kompetencijų stiprinimas“	5
Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės biblioteka	Mokyma „Darbas su vaizdo medžiagos kūrimo programa Windows Live Movie Maker“	6
	Mokymai „Prezentacija kitaip: įtaigūs informacijos pateikimas (Powerpoint 2010, Prezi)“	8
	Mokymai „Išplėskite savo atmintį su Evernote ar Onenote“	6
	Mokymai „Darbas su nuotraukų redagavimo programa GIMP (pradžiamokslis)“	2
	Mokymai „Skaitmeninimas – vaizdo bei teksto informacijos apdorojimas specialių programų pagalba“	2
	Seminaras „Užsienio šalių literatūros naujienos“	6
	Mokymai „Duomenų bazės: kas naujo? Pažintis su nauja DB „Naxos Music Library“	2
	Mokymai „Darbas su nuotraukų redagavimo programa GIMP (pažengusiems)“	2
	Mokymai „Kultūrinės veiklos vadyba projekto biudžeto sudarymas ir geroji projektų praktika“	1
	Seminaras „Iššūkis – (ne)skaitantis vaikas“	2
	Mokymai „Regiono kultūros išteklių formavimas ir sklaida“	1
Panevėžio apskrities priešgaisrinė gelbėjimo	Civilinės saugos mokymo kursai	9

valdyba		
UAB „Žinių centras“	Efektyvus dokumentų valdymas: naujovės, aktualijos. Elektroninių dokumentų valdymas įmonėje (įstaigoje)	1

Bibliotekininkai taip pat dalyvavo Jaunimo informavimo tinklo Eurodesk rengiamuose seminaruose, LNB projekto „papasakok apie save – būk svarbus“ mokymuose, Jaunimo reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos mokymuose, XV Nacionalinės bibliotekų savaitės tarptautinėje konferencijoje ir kt.,

Bibliotekų atstovavimas

2015 metais rajono bibliotekininkai dalyvavo šeštajame Aukštaitijos bibliotekininkų kultūros ir sporto sąskrydyje. Komanda puikiai pasirodė ir pelnė I-ąją vietą.

Bibliotekos direktorė yra įvairių visuomeninių organizacijų narė. Darbuojasi Regiono bibliotekų taryboje (pirmininkė), Lietuvos viešųjų bibliotekų asociacijoje (prezidentės pavaduotoja), Lietuvos bibliotekininkų draugijoje (Tarybos narė) bei dalyvauja LR Trišalės tarybos Kultūros komiteto veikloje.

Darbuotojų veiklos efektyvumo rodikliai:

- vartotojų skaičius 1 bibliotekininkui – 144
- lankytojų skaičius vienam bibliotekininkui – 3 031
- vienas bibliotekininkas vidutiniškai per metus išdavė –5 026 fiz. vnt.

VIII. Materialinė bazė

2015 metais atlikti remonto darbai:

- Raguvos bibliotekos (už 15108 Eur)
- Katinų bibliotekos (už 8917 Eur)
- Viešosios bibliotekos laiptų (už 4550Eur)
- Pakeisti Karsakiškio bibliotekos langai (už 450 Eur).

Einamuosius remontus reikėtų atlikti dar 13 - oje viešosios bibliotekos kaimo bibliotekų.

Ataskaitiniais metais stacionariai nešildomomis išlieka Berniūnų ir Geležių bibliotekų patalpos. Jos patalpoms apšildyti naudojami elektriniai šildytuvai.

Rajone telefonai yra 35 bibliotekose.

Inventoriaus būklė

Per ataskaitinius metus:

Atremontuotoje Raguvos bibliotekoje bibliotekiniai baldai pakeisti naujais, sumontuotos vertikalios žaliuzės;

Atremontuotoje Katinų bibliotekoje bibliotekiniai baldai atnaujinti panaudojant 2014 m. renovuotų Šilų ir Tiltgalių bibliotekų baldus (lentynos liko senos), sumontuotos vertikalios žaliuzės;

Vertikalios žaliuzės sumontuotos Ramygalos bei Bernatonių bibliotekose;

Karsakiškio bibliotekoje sumontuoti roletai ant pakeistų langų;

Lentynos knygoms Viešojoje bibliotekoje ir rajono bibliotekose senos, nepatogios ir nesaugios naudotis, seni skaitytojų stalai, kėdės skaitytojams, kuriuos reikia atnaujinti.

Techninis aprūpinimas

1. Kompiuterių ir dauginimo priemonių skaičius. Iš viso CBS – 283 (iš jų: 8 planšetiniai kompiuteriai).

2015 m. kompiuterių skaičius iš viso - 228

- skirta vartotojams – 145
- skirta darbuotojams - 65

Kompiuterių skaičius Viešojoje bibliotekoje – 56(iš jų 8 planšetiniai kompiuteriai).

- skirta vartotojams - 11
- skirta darbuotojams – 27
- mokymo klasė – 18 (iš jų 8 planšetiniai kompiuteriai)

Kompiuterių skaičius Miesto bibliotekoje – 7

- skirta vartotojams – 5
- skirta darbuotojams - 2

Kompiuterių skaičius Kaimo bibliotekose – 165

- skirta vartotojams -129
- skirta darbuotojams – 36

Dauginimo priemonių skaičius iš viso – 55

- skirta vartotojams – 42
- skirta darbuotojams – 13

Dauginimo priemonių skaičius Viešojoje bibliotekoje – 15

- skirta vartotojams - 2
- skirta darbuotojams - 13

Dauginimo priemonių skaičius Miesto bibliotekoje – 5

- skirta vartotojams – 3
- skirta darbuotojams - 2

Dauginimo priemonių skaičius Kaimo bibliotekose – 37

- skirta vartotojams –37

2015 metais įsigyta:

6 planšetiniai kompiuteriai. Kompiuteriai įsigyti iš projekto „Bibliotekos pažangai 2“ skirtų lėšų,

2 planšetiniai kompiuteriai, įsigyti iš savivaldybės lėšų.

2. Bendras bibliotekų patalpų plotas – 5214 m². Iš jų:

- naudingas plotas bibliotekos funkcijoms atlikti - 2991 m²

Lentynų apskaita:

- viso fondo lentynų metrų skaičius – 5957
- atviro fondo lentynų metrų skaičius – 5297

IX. Finansavimas

2015 m. viešosios bibliotekos biudžetą sudarė 721,3 tūkst. Eur. Iš jų:

- Steigėjo lėšos – 689,8 tūkst. Eur
- Valstybės 25,1 tūkst. Eur
- Juridinių ir fizinių asmenų parama – 0,7 tūkst. Eur
- Projektai – 4,0 tūkst. Eur
- Gautos pajamos (lėšos gautos bibliotekinių operacijų metu) – 1,7 tūkst. Eur

IŠLAIDOS

- Darbo užmokesčiui – 419,2 tūkst. Eur
- Dokumentų įsigijimui – 36,3 tūkst. Eur iš jų:
  - knygoms – 25,1 tūkst. Eur
  - periodikai – 11,2 tūkst. Eur
  - elektroniniams ir kt. dokumentams – 0 tūkst. Eur
- Kitos bibliotekos išlaidos (įmokos SODRAI, komunalinės paslaugos, ryšiai, smulkus patalpų remontas ir kt.) sudarė 265,8 tūkst. Eur.

IŠVADOS

Mažėjant mokinių skaičiui, rajone nuolat peržiūrimas švietimo įstaigų tinklas ir uždarant neperspektyvias mokyklas, bibliotekos neretai tampa vieninteliais švietimo ir kultūros paslaugų centrais gyvenvietės (Berniūnų, Molainių, Gustonių ir kt.).

Pasiekimai:

- Aktyvi projektinė veikla užtikrino daugiau galimybių naujoms veikloms bibliotekose vystyti ir įgyvendinti – ataskaitiniais metais finansavimą gavo ir buvo įgyvendinti 8 projektai.
- Bibliotekos atstovavimui teigiamos reikšmės turėjo laimėta I-a vieta Aukštaitijos bibliotekininkų sąskridyje.
- Po kelerių metų pertraukos biblioteka parengė neformalaus vaikų švietimo programą, kuri praėjo akreditaciją ir buvo sėkmingai įgyvendinta gustonių bibliotekoje – UDC.

Pagrindinės problemos:

- Nepakankamas finansavimas neleidžia operatyviai atnaujinti bibliotekų fondų ir netenkina rajono gyventojų skaitymo poreikių, ypač tai matoma stebint periodikos išdavimo mažėjimą – kaimo gyventojai vis dar mieliau skaito „popierinę“ spaudą, deja jos užsakomas tik minimalus kiekis, nepatenkina skaitytojų poreikių;
- Bibliotekos turi susitelkti ir ieškoti kaip paskatinti vaikus aktyviau skaityti, ieškoti patrauklių formų kokybiškam jų laisvalaikio praleidimui bibliotekose.
- Siekiant, kad bibliotekos taptų tikrais vietos kultūros ir švietimo centrais, reikalingos pritaikytos šiam tikslui erdvės. Deje, neretoje rajono bibliotekoje patalpos per mažos organizuoti edukacines veiklas, rengti, kad ir kamerinius, renginius (Berniūnų, Piniavos, Karsakiškio, Jotainių, Velžio ir kt. Bibliotekos).

Ataskaitą parengė:

Edita Grucienė,

Tel. 8 45 58 70 46

El. paštas edita.gr@panrbiblioteka.lt